Ազգ
Azg armenian daily
3 ՅՈՒԼԻՍ 1997, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #123 (1377)

Ադրբեջանը նոտա է հղել Միացյալ Նահանգներին

ԱՆԿԱՐԱ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի Քելբաջարի շրջանը հատուկ ուշադրության առարկա է ոսկու հանքերի բերումով: Վերջերս լույս ընծայված ուսումնասիրություններ կատարվեցին դրանց հարող հայկական Զոդի հանքերի գնահատման ուղղությամբ, ինչը մտահոգություն է պատճառել ադրբեջանական կողմին: Ըստ «Ժամանակ» օրաթերթի, Բաքվից հաղորդվել է, թե Ադրբեջանը ոսկու հանքերի շուրջ իրադարձությունների առնչությամբ նոտա է հղել Միացյալ Նահանգներին:

Ինչպես հայտնի է, այս հանքերի գնահատման նպատակով աշխատանքներ է կատարում հայ-ամերիկյան «Գլոբալ Գոլդ Արմենիա» ընկերությունը: Ադրբեջանի նոտայում նշված է, որ վերոհիշյալ հանքը կոչվում է Զոդ, այն գտնվում է Հայաստան-Ադրբեջան սահմանում, եւ նրա մեծ մասը Ադրբեջանի տարածքում է: Ըստ Բաքվի, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 822 որոշման համաձայն` վերոհիշյալ շրջանը բռնագրավված է Հայաստանի կողմից: Ուստի ադրբեջանական կողմը ցանկություն է հայտնել, որ կասեցվեն հանքի գնահատման ուղղությամբ վերը նշված ընկերության ձեռնարկած աշխատանքները:

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀ արտգործնախարարությունը` չծխելու գոտի

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Հուլիսի 2-ին կայացավ ԱԳՆ մամլո խոսնակ Արսեն Գասպարյանի ճեպազրույցը: Նա նախ նշեց, որ ՌԴ փոխվարչապետ Վալերի Սերովի, Հայաստան կատարած այցի էական արդյունքներից մեկը 1996-97 թթ. տնտեսատեխնիկական համագործակցության մասին պայմանագրի ստորագրումն է: Չնայած դրան, միջկառավարական հանձնաժողովը մտահոգություն է հայտնել երկու երկրների անբավարար համագործակցության առիթով: ԱԳՆ մամլո խոսնակը տեղեկացրեց, որ օգոստոսի վերջին նախատեսվում է ՀՀ նախագահի այցը Մոսկվա, ուր ստորագրվելու է ՌԴ-ի եւ ՀՀ-ի միջեւ բարեկամության, համագործակցության մեծ համաձայնագիր: Ըստ մամլո խոսնակի, այդ համաձայնագրի ստորագրումը կնպաստի 2 երկրների միջեւ առեւտրի ծավալների աճին: Առաջիկայում նախատեսվում է նաեւ Ռուսաստանում մշտապես բնակվող ՀՀ քաղաքացիների եւ Հայաստանում մշտապես բնակվող ՌԴ քաղաքացիների իրավական կարգավիճակի մասին փաստաթղթի ստորագրում: Գասպարյանը նաեւ նշեց, որ ռուսական կողմը 5.3 մլրդ ռուսական ռուբլի ֆինանսական հատուցում է կատարել Սպիտակում երկրաշարժի հետեւանքների վերացմանը, իսկ 57.7 մլրդ ռուսական ռուբլի հատկացվելու է միջուկային վառելիքի ծախսերից գոյացած պարտքերի դիմաց: ՌԴ-ի հետ բանակցություններ են նախատեսվում էներգետիկայի, երկաթուղային տրանսպորտի ոլորտներում համագործակցելու ուղղությամբ: Նախատեսվում է տարանցիկ փոխադրում Թբիլիսի-Երեւան-Նորաշեն-Ջուլֆա երկաթուղով:

Նախատեսվում է նաեւ ՀՀ նախագահի այցը Ուկրաինա: Կիեւում 2 երկրների նախագահները կստորագրեն ընդհանուր հռչակագիր: Լրագրողները տեղեկացան, որ հուլիսի 2-ին ՀՀ ԱԳՆ նախարար Ալ. Արզումանյանը ընդունել է ՀՀ-ում ԼՂՀ ներկայացուցիչ Նաիրա Մելքումյանին: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են ՀՀ-ի եւ ԼՂՀ-ի ԱԳՆ-ների համագործակցությունն ընդլայնելու հարցերը:

Ի պատասխան այն հարցի, թե որն է ՀՀ նախագահի վերջին շրջանի հակաամերիկյան ելույթները նշանակո՞ւմ են արդյոք, որ պաշտոնական Հայաստանի դիրքորոշումը ԱՄՆ-ի նկատմամբ փոփոխություններ է կրել, ԱԳՆ մամլո խոսնակը միանշանակ մերժեց` նշելով, որ որեւէ փոփոխություն չի նախատեսվում: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստան-Բելառուս դաշինքին վերաբերող ԱԺ փոխնախագահ Ա. Սահակյանի` վերջերս արվող հայտարարություններին, այդ առումով նշվեց, որ Հայաստանի պաշտոնական տեսակետն արտահայտելու իրավունք ունեն ՀՀ նախագահը, վարչապետը եւ արտգործնախարարը: Իսկ հիշյալ դաշինքի նկատմամբ ԱԳՆ-ի տեսակետն է, որ այն չի կարող դառնալ 3-րդ երկրների քննարկման օրակարգի հարց:

Երեկվա ճեպազրույցում տեղեկացվեց, որ ԱԳՆ-ի աշխատասենյակները հայտարարվել են չծխելու գոտի, իսկ առաջիկայում ողջ ԱԳՆ տարածքը կդառնա այդպիսին: Մեր համոզմամբ, վերջին շրջանի պաշտոնական Հայաստանի գործելակերպի մեջ դա միակ նորությունն էր:

ՄՈՍԿՎԱ

Կրեմլում բացվեց «Էջմիածնի գանձերը» ցուցահանդեսը

Ինչպես նախատեսվել էր, երեկ Կրեմլի Ուսպենսկի տաճարում բացվեց Մոսկվայի հիմնադրման 850-ամյակին եւ Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակին նվիրված «Էջմիածնի գանձերը» ցուցահանդեսը, Ամենայն

հայոց հայրապետ Գարեգին Ա-ի եւ Մոսկվայի ու Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի Բ-ի ձեռքով: Բացման հանդիսությանը մասնակցում էին ՌԴ եւ ՀՀ մշակույթի նախարարներ Եվգենի Սիդորովն ու Արմեն Սմբատյանը, ինչպես նաեւ պաշտոնական այցով Մոսկվայում գտնվող ՀՀ ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը: Բացման արարողությանը ներկա էին նաեւ հատուկ այդ նպատակով ժամանած` ՀԲԸՄիության նախագահ տիկին Լուիզ Մանուկյան Սիմոնը, ամերիկահայ հայտնի գործարար եւ արվեստի գործերի հավաքող Կարլ Սողոյանը, նշանավոր դաշնակահար Լյուսի Իշխանյանը եւ, անշուշտ, եկեղեցական դասը, ուր աչքի էին զարնում Ռուսաստանի թեմի առաջնորդ Տիրան արք. Կյուրեղյանը, Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արք. Ներսիսյանը, Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի դիվանապետ Ներսես արք. Պոզապալյանը, Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպս. Մարտիրոսյանը, Կանադայի թեմի առաջնորդ Հովնան արք. Տերտերյանը, 1700-ամյակի հանդիսությունների կենտրոնական գրասենյակի վարիչ-տնօրեն Մեսրոպ արք. Աշճյանը:

Ինչպես հայտնի է, Վեհափառ հայրապետն իր կեցության ընթացքում հանդիպումներ կունենա Ալեքսի պատրիարքի, Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի, ինչպես նաեւ տեղի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Նա կայցելի հայ եկեղեցու շինության համար հատկացված հողատարածք, կօրհնի այն եւ Մոսկվայի Ս. Հարություն հայկական եկեղեցում կտա քարոզ:

Կսեփականաշնորհվեն նաեւ «Պարբերականն» ու «Հայմամուլը»

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1996-1997 թթ. սեփականաշնորհման ծրագրով նախատեսված է սեփականաշնորհել նաեւ «Պարբերական» հրատարակչությունն ու ՀՀ մամուլի տարածման գործակալությունը: Այս երկու ձեռնարկություններն էլ Հայաստանում ներկայումս գործնականում մենաշնորհ են. առաջինը մամուլի տպագրության, մյուսը` տարածման ոլորտում: Ծրագրով նախատեսված է նաեւ սեփականաշնորհել «Հայաստան», «Նաիրի», «Արեւիկ», «Անահիտ» հրատարակչությունները, ինչպես նաեւ Հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրությունը: Բոլոր այս ձեռնարկությունների համար սեփականաշնորհման ձեւը դեռեւս որոշված չէ:

ԱՊՀ

Ուկրաինայի վարչապետ Պավել Լազարենկոն հրաժարական տվեց

ԿԻԵՎ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման ընդունել է երկրի վարչապետ Պավել Լազարենկոյի հրաժարականը: Նախագահի խոսքերով, նոր վարչապետի թեկնածությունը հայտնի կդառնա խորհրդարանի խմբակցությունների հետ կայանալիք կոնսուլտացիաներից հետո:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, Պավել Լազարենկոն երեքշաբթի օրը հրաժարականի դիմում է տվել պետության ղեկավարին: Պետության սահմանադրության համաձայն, վարչապետի հրաժարականը հանգեցնում է ամբողջ նախարարների կաբինետի հրաժարականին եւ նոր նշանակումների: Նախագահը 60 օր ժամկետով կարող է նշանակել վարչապետի պաշտոնակատար, բայց այնուհետեւ վարչապետի թեկնածությունը պետք է ներկայացվի Գերագույն ռադայի քննարկմանը:

Կիեւում դիտորդներն այն կարծիքին են, որ վարչապետի ներկայիս պաշտոնակատար Վասիլի Դուրդինեցը կարող է հավակնել կառավարության ղեկավարի պաշտոնին, բայց նա հազիվ թե ստանա խորհրդարանի աջակցությունը: Պատգամավորները կարծում են, որ հենց նա է հրահրել խորհրդարանի նախագահ Ալեքսանդր Մորոզի հրաժարականի անհաջողության մատնված արշավը:

Վարչապետի պաշտոնի մյուս հնարավոր թեկնածուների թվում նշում են Ազգային բանկի ղեկավար Վիկտոր Յուշչենկոյին, Ազգային անվտանգության եւ պաշտպանության խորհրդի քարտուղար Վլադիմիր Գորբուլինին, փոխվարչապետ Սերգեյ Տիգիպկոյին, արդյունաբերողների եւ ձեռնարկատերերի միության նախագահ Անատոլի Կինախին, ինչպես նաեւ խորհրդարանի նախկին նախագահ Իվան Պլյուշչին:

Նավթուղի. Նեմցովը Չեչնիային կողմ չի համարում

2 ՀՈՒԼԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանի առաջին փոխվարչապետ Նեմցովն այսօր ասաց, թե ադրբեջանական նավթը Չեչնիայի տարածքով Ռուսաստան առաքելու հարցում Ադրբեջանի, Ռուսաստանի եւ Չեչնիայի միջեւ չի ստորագրվելու եռակողմ համաձայնագիր: Նրա խոսքերով, դա այդ գործարքն իրականացնող ընկերությունների գործն է: Չեչեն պաշտոնյաները, այդ թվում Չեչնիայի «Յունկոյլ» ընկերության ղեկավար Խոժահմեդ Երիխանովը, պնդում են, թե Չեչնիան պետք է ընդգրկվի ադրբեջանական նավթն արտահանելու հարցի շուրջ ընթացող բանակցություններում:

Սերգեյ Ստեպաշինը` Ռուսաստանի արդարադատության նախարար

2 ՀՈՒԼԻՍ, RFI, BBC: Նախագահ Ելցինն այսօր հրամանագիր ստորագրեց արդարադատության նախարար Վալենտին Կովալյովի պաշտոնազրկության մասին, որի սեքսուալ արկածների մասին պատմող տեսաժապավենը ցուցադրվել է եվրոպայի շատ հեռուստաալիքներով: Ռուսաստանի հարցերով BBC-ի վերլուծաբանի կարծիքով, Կովալյովի պաշտոնազրկումը կարելի է գնահատել որպես Ռուսաստանի զանգվածային լրատվության միջոցների հաղթանակ: Բորիս Ելցինը Կովալյովի փոխարեն արդարադատության նախարար է նշանակել 45-ամյա Սերգեյ Ստեպաշինին, որը 94 թվականի մարտից մինչեւ 95 թվականի հունիսը ղեկավարում էր Ռուսաստանի անվտանգության դաշնային ծառայությունը:

ԱՌԱՋԱՐԿ

Նախիջեւանը` հայկական Հոնկոնգ

Հայտնի է, որ 1920-ական թվականներին Կարսի տխրահռչակ որոշմամբ հայոց հինավուրց Նախիջեւանը ոչ թե մտցվել է Ադրբեջանի կազմ, այլ հանձնվել է այդ պետության, մեջբերենք, «խնամակալությանը»: Ինքնին հասկանալի է, որ որեւէ պետության սեփական տարածքները չեն հանձնվում այդ իսկ պետության խնամակալությանը, հանձնում են ուրիշի տարածքը: Ապացույցներ չի պահանջում նաեւ այն հանգամանքը, որ «խնամակալություն» հասկացությունը ժամանակային հատկանիշ է բովանդակում, այսինքն խնամակալության հանձնում են ոչ թե մշտապես, այլ որոշ ժամկետով: Նույնիսկ հայ ժողովրդի բախտը որոշած բոլշեւիկներն էին գիտակցում, որ Ադրբեջանին են հանձնում հայկական տարածք, ուստի եւ փնտրում էին դիվանագիտական ճկուն նրբանկատ ձեւակերպումներ: Էլ չենք խոսում այն մասին, որ այսօրվա Նախիջեւանի ինքնավարությունը պատմա-աշխարհագրական անհեթեթություն է, քանի որ չի կարող լինել ադրբեջանցիների ինքնավարություն Ադրբեջանի կազմում, ինչպես չի կարող լինել, օրինակ, աբովյանցիների ինքնավարություն ՀՀ-ում, արկանզասցիների ինքնավարություն ԱՄՆ-ում եւ այլն: Ինքնավարությունը, ըստ միջազգային իրավունքի, տրվում է ոչ թե աշխարհագրական, այլ ազգային պատկանելության սկզբունքով: Կարսի որոշման մեջ կողմերն սխալ են թույլ տվել, քանի որ չի նշվել խնամակալության ժամկետը:

Թվում էր, թե նպատակահարմար կլիներ, երբ ԼՂՀ եւ ՀՀ արտգործնախարարությունները օգտվելով դրանից, դիմեին` ա) Ադրբեջանին հետեւյալ հարցով. «Ի՞նչ ժամկետով է պաշտոնական Բաքուն ստանձնել Նախիջեւանի խնամակալությունը» եւ բ) ԵԱՀԿ եւ ՄԱԿ-ին... ինչպե՞ս են այդ կազմակերպությունները գնահատում բոլշեւիկյան ռեժիմի որոշումը Նախիջեւանի խնամակալության վերաբերյալ: Թվում է, թե ցանկացած խնամակալված տարածք պետք է վերադարձվի տիրոջը, ճիշտ այնպես, ինչպես 100 տարի առաջ Հոնկոնգը խնամակալած Մեծ Բրիտանիան այդ տարածքը օրերս վերադարձրեց Չինաստանին: Հայկական դիվանագիտությանը դարձյալ երեւելի հնարավորություն է ընձեռվում ռազմա-քաղաքական ակտիվ գործունեություն ծավալելու համար: Օգտվենք այս հնարավորությունից գոնե այս անգամ...

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՈՒԺԱՅԻՆ

«Մեր հակահետախուզությունը ամենակազմակերպված ուժերից է»

ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանի հարցազրույցը

– «Նոյյան տապան»-ի հետ կապված դեպքի առիթով գործակալությունն իր՝ հունիսի 20-ի հայտարարության վերջում հույս էր հայտնում, որ անհրաժեշտ պարզաբանումներով հանդես կգա նաեւ ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունը: Պատրաստվո՞ւմ էր նախարարությունը հանդես գալ որեւէ պաշտոնական հայտարարությամբ:

– Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, եթե կուզեք՝ պարտքը: Գործել ենք օրինականության, քաղաքականության սահմաններում: Համոզված եմ, որ այս միջադեպը, «Նոյյան տապանի» վարկանիշը բարձրացնելուց բացի, այլ հետեւանքներ չի ունեցել: Այնպես որ, պաշտոնական հայտարարության, առավել եւս արդարանալու առիթ չեմ տեսնում:

– Ունե՞ն, արդյոք, լրագրողները ազգային անվտանգության համակարգի արխիվներից օգտվելու իրավունք:

– Նախ՝ ի՞նչ բան է ազգային անվտանգության արխիվը: Այնտեղ հազարավոր փաստաթղթեր կան, գործակալների ցուցակներից մինչեւ 37 թվականի քրեական գործեր: Գործակալների ցուցակները ոչ մեկի համար չենք բացի, չենք գնա նման հանցագործության:

Ինչ վերաբերում է քրեական գործերին կամ բռնադատվածներին, ապա վերջին տարիներին չի եղել մի դեպք, որ մենք մերժած լինենք: Խնդրեմ, եթե որեւէ կոնկրետ գործ ձեզ հետաքրքրում է, եկեք աշխատենք, բայց չենք կարող արխիվը դարձնել հանրային գրադարան:

– Արդյոք սկզբունքների կամ մեթոդների առումով Հայաստանի Հանրապետությունը որեւէ ժառանգություն ստացե՞լ է նախկին ՊԱԿ-ից: Վերջինիս կադրերը ի՞նչ չափով են ընդգրկված Հայաստանի ազգային անվտանգության համակարգում:

– Համամիտ չեմ այն մարդկանց հետ, ովքեր ՊԱԿ-ը միանշանակ Նեռ են ներկայացնում: Չէ՞ որ ՊԱԿ-ի բազմաթիվ աշխատակիցներ բռնարարքների զոհ են դարձել ԽՍՀՄ հազարավոր այլ քաղաքացիների նման:

ՊԱԿ-ի նկատմամբ հակառակորդ հատուկ ծառայությունները մեծ հարգանք ունեին: Բազմաթիվ աշխատակիցներ ճանաչված եւ հերոսի կոչումներ են ստացել: Բնական է, որ ՊԱԿ-ի դպրոցն անցած, ՊԱԿ-ի մեթոդները տեսած եւ իրենց լավագույն կողմերով դրսեւորած աշխատակիցները միշտ ընդգրկվեին Հայաստանի ազգային անվտանգության համակարգում: Պատասխանատու կերպով հայտարարում եմ նաեւ, որ մեր հակահետախուզությունը հանրապետության ամենակազմակերպված ուժերից մեկն է:

– Իրավունք ունի՞ որեւէ քաղաքացի պաշտոնյա փաստաթղթեր այրելու (խոսքը Վանո Սիրադեղյանի հայտնի հայտարարության մասին է): Կխնդրեինք նախարարի պրոֆեսիոնալ տեսակետը:

– Ես չգիտեմ, թե Վանո Սիրադեղյանն ինչ փաստաթղթեր է նկատի ունեցել, բայց հայտարարում եմ, որ բոլոր գաղտնի փաստաթղթերը, ողջ գաղտնի գրագրությունը ընդունվել են: Եվ ոչ միայն նախարարությունում, այլեւ բաժիններում: Եթե այդ պատասխանն էիք ակնկալում, դիմեք Վանո Սիրադեղյանին:

– Որպես պաշտպանության նախկին նախարար, ինչպե՞ս է պարոն Սարգսյանը գնահատում ԱԺ օրինագիծը՝ ուսանողներին բանակ զորակոչելու մասին:

– Ես դեմ եմ այս հարցի հրապարակային քննարկմանը:

– Բնակչության շրջանում տարածված է այն տեսակետը, որ ոստիկանության համակարգում տիրում է կաշառակերությունը եւ, մասնավոր դեպքերում, ոստիկաններն առաջինն են խախտում օրենքն ու օրինականությունը: Ի՞նչ կասեր այս առիթով նախարարը:

– Ես չեմ ժխտում, որ գոյություն ունի կաշառակերություն, իշխանազանցություն, պաշտոնական դիրքի չարաշահում: Բայց չի կարելի չնկատել, որ կա նաեւ այդ երեւույթների դեմ անհաշտ պայքար:

1997 թվականի միայն հինգ ամիսներին ներքին գործերի նախարարության մոտ 50 աշխատակցի նկատմամբ քրեական գործ է հարուցվել: Սա մեծ թիվ է: Բայց միեւնույն ժամանակ պետք է հասկանանք, որ առանց ընդհանուր տնտեսական վիճակի բարելավման, միայն խիստ միջոցներով, միայն դատելով ու բանտարկելով հարցերը չեն լուծվի:

– Իսկ ինչպե՞ս է վերաբերվում նախարարը կին ոստիկանների եւ կին վարորդների թվի աճին:

– Դրական: Շատերը կարծում են, թե աղջիկները կամ կանայք միայն ավտոտեսչությունում են աշխատում, բայց այդպես չէ: Մեր համակարգում չկա մի ստորաբաժանում, որտեղ նրանք չաշխատեն: Դրա համար անհրաժեշտ է ցանկություն, կրթություն եւ, որ ամենից կարեւորն է, ունակություն: Դրական եմ վերաբերվում նաեւ կին վարորդների թվի աճին: Եվրոպայում կին վարորդը ոչ միայն սովորական, այլեւ նույնիսկ պարտադիր երեւույթ է, իսկ ես խորապես համոզված եմ, որ մեր կանայք ոչնչով չեն զիջում եվրոպացիներին:

Հարցազրույցը վարեց
ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԸ
Նյութը «Ազատություն» ռադիոկայանով հնչել է հուլիսի 1-ին, տարածել է «Երեւան» կենտրոնը

ՀԱՄԱՌՈՏ

Երկրաշարժ Սպիտակի մերձակայքում

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության դիտակայանները հուլիսի 2-ին, ժամը 18.45-ին, Հայաստանի տարածքում գրանցել են երկրաշարժ: Երկրաշարժի ուժգնությունը էպիկենտրոնում, որը գտնվում է Սպիտակից 5 կմ հյուսիս-արեւելք, եղել է 4 բալ:

Նոր հեռախոսի համար՝ 24000 դրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «ԱրմենՏել» համատեղ ձեռնարկությունը տեղական հեռախոսային ցանցի բաժանորդներին մատուցվող հեռախոսակապի ծառայությունների համար հաստատել է նոր գնացուցակ: Ըստ այդմ, բնակչության (ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը) եւ կազմակերպություններին (առանց ավելացված արժեքի հարկի) նոր հեռախոսի տեղադրման ծառայության արժեքը կազմում է 24 հազար դրամ, հեռախոսի անվանափոխումը՝ ընտանիքի անդամներից որեւիցե մեկի կամ այլ անձի, ինչպես նաեւ կազմակերպության կամ իրավաբանական այլ անձի անվամբ, յուրաքանչյուր հեռախոսահամարի համար արժեքը կազմում է 1000 դրամ: Մեկ ամսից ոչ ավելի ժամանակավոր հեռախոսի տեղադրման արժեքը կազմում է 12 հազար դրամ, զույգտակ հեռախոսահամարի տարանջատումը բաժանորդներից որեւիցե մեկի խնդրանքով՝ նույնպես 12 հազար դրամ: Ավելացնենք նաեւ, որ հիմնական հեռախոսի ամսական բաժանորդային վարձը, ըստ ՀՀ կապի նախարարի համապատասխան հրամանի, կազմում է 600 դրամ, զույգտակ հեռախոսի բաժանորդային վարձը՝ 480 դրամ:

Հայաստանն ըստ ՄԱԿ-ի ցուցանիշների

12 ՀՈՒԼԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: ՄԱԿ-ի փորձագետների այսօր Ժնեւում հրապարակված ամենամյա զեկույցի համաձայն, այս տարի ներքին համախառն արտադրանքի ծավալը ԱՊՀ-ի տարածքում ընդհանուր առմամբ աճելու է ընդամենը 1 տոկոսով: Հայաստանում այս ցուցանիշը, ըստ կանխատեսումների, շատ ավելի բարձր կլինի՝ 7 տոկոս: Մեր հանրապետությունն, ի դեպ, այս ցուցանիշով զիջում է միայն հարեւան Վրաստանին, որտեղ առավել բարձր՝ 15 տոկոսանոց աճ է սպասվում: Իսկ ՄԱԿ-ի մեկ այլ զեկույցում բերվում է աշխարհի երկրների, այսպես կոչված, «Մարդկային զարգացման վարկանիշը», որը հաշվարկվում է ոչ միայն ներքին համախառն արտադրանքի, այլեւ կյանքի սպասվող տեւողության եւ կրթվածության աստիճանի հիման վրա: Այս տեսակետից Հայաստանն աշխարհում գրավում է 103-րդ տեղը՝ զիջելով Ռուսաստանին, Ուկրաինային, Ղազախստանին եւ Ուզբեկստանին, սակայն մի փոքր առաջ անցնելով թե՛ Ադրբեջանից, եւ թե՛ Վրաստանից:

Ազատ արձակվեց ամբաստանյալների եռյակը

Երեկ Գերագույն դատարանում «հաղթական» ավարտին հասավ սեպտեմբերյան շարքի հերթական գործը՝ «Սեպտեմբերի 25/3», որի դատավճռի հրապարակումն ակնկալվում էր նախորդ օրը: Սակայն ամբաստանյալ Օնիկ Յունանյանի վերջին խոսքում դատախազին ուղղված հանդիմանությունն, ըստ որի Արա Սահակյանի ցուցմունքի գնահատականը մեղադրողի կողմից «զրպարտություն» էր, փչացրեց դատախազի եւ դատավորի տրամադրությունը, որն այդպես էլ չվերականգնվեց օրվա ընթացքում:

Դատական կոլեգիայի նախագահ Մարտին Կարապետյանը, երեկվա նիստում հրապարակելով դատավճիռը, ապացուցված համարեց բոլոր երեք ամբաստանյալների հանցանքը 74-րդ հոդվածով: Ասել է, թե՝ դատավճռի հիմքում, նախորդների պես, այն իրողությունն էր, որ ամբաստանյալները եղել են սեպտեմբերի 25-ին Ազգային ժողովի շենքը «պաշարած» բազմության մեջ, ինչի համար էլ դատապարտվեցին 2-ական տարի ազատազրկման: Այս անգամ էլ հաշվի առնվեցին մեղմացուցիչ հանգամանքները, եւ դատավճռի կատարումը հետաձգվեց 2 տարի ժամկետով: Ամբաստանյալներ Վահե Վարդանյանը, Սերյոժա Մելոնյանը եւ Օնիկ Յունանյանը, հաստատված ավանդույթի համաձայն, ազատ արձակվեցին դատարանի դահլիճում:

Դատավճռի հրապարակումն ուղեկցվեց դահլիճի հակասական արձագանքով՝ ծափահարություններ եւ կշտամբանքի արտահայտություններ իրավապահների հասցեին: Լ. Պ.

Անվճար երթեւեկության վկայականների փոխանակումը՝ մեկամսյա ժամկետում, մինչ այդ հները ուժի մեջ են

Ժողովրդի համբերության բաժակը լցվել է, դանակն, ինչպես ասում են, հասել կոկորդին: Վկա՝ ՀՀ տրանսպորտի նախարարության մատույցներում հուլիսի 1-ից տիրող «արտակարգ իրավիճակը»: Առավոտից այստեղ խռնված հիմնականում տարեց մարդկանց բազմությունը պայմանականորեն կարելի է բաժանել երեք խմբի: Մարդիկ, որ փորձում են պարզել՝ շարունակելո՞ւ, թե՞ չեն շարունակելու օգտվել անվճար երթեւեկության իրավունքից, մարդիկ, որ հասցրել են պարզել, որ օգտվում են վերոհիշյալ երջանիկ արտոնությունից եւ հերթապար ջանում են իրացնել վերջինս, այսինքն՝ ստանալ անվճար երթեւեկության նոր վկայականներ սահմանված ժամկետում: Վերջապես այստեղ են մեր այն համաքաղաքացիները, որ մինչեւ հուլիսի 1-ն անվճար են երթեւեկել, սակայն դուրս են մնացել իշխանությունների վերջերս սահմանած «արտոնյալների» (հայրենական պատերազմի հաշմանդամներ, մասնակիցներ եւ նրանց հավասարեցված անձինք, ՀՀ սահմանների պաշտպանության ընթացքում հաշմանդամ դարձած ազատամարտիկներ, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքի անդամներ, 5 եւ ավելի երեխա ունեցող ծնողներից մեկը, ԽՍՀՄ եւ Սոցիալիստական աշխատանքի հերոսներ, Աշխատանքային փառքի 3 աստիճանի շքանշանակիրներ, հայրենական պատերազմում զոհվածների այրիներ, անհատական թոշակառուներ, մինչեւ 7 տարեկան երեխաներ եւ զինծառայողներ) ցուցակից:

Ավելորդ է ասել, որ «արտոնազրկված» քաղաքացիների զայրույթը բուռն է եւ չի մեղմանում հօդս ցնդած արտոնությունների դիմաց դրամական փոխհատուցում ստանալու հեռանկարով, քանզի մարդիկ հավատացած են, որ հերթական անգամ «վերեւից փոշի են փչում իրենց աչքերին»: Ոմանք զայրացած ասում են. «Լավ էլ անում են, հացը թանկացրին՝ ձայն չհանեցինք, հոսանքը թանկացրին՝ ...ի պես լռեցինք, հեռախոսի վարձը 6 անգամ բարձրացրին՝ չխոսեցինք: Մնում է... (շարունակությունը նրբանկատորեն շրջանցում ենք)»:

Փոխնախարար Արոս Շահնազարյանը, որ տեղում բացատրություններ է տալիս հավաքվածներին (ինչպես պարզվեց, բացօթյա շփումը քաղաքացիների հետ տեղի է ունենում օրվա ընթացքում մի քանի անգամ եւ մասնակիորեն լիցքաթափում շիկացած մթնոլորտը)՝ պատրաստակամորեն պատասխանելով մարդկանց հարցադրումներին: Ընդհանրացնելով փոխնախարարի պարզաբանումները, «Ազգի» ընթերցողին տեղեկացնենք, որ վկայականների փոխանակման ժամկետը, որ նախապես սահմանված էր մինչեւ հուլիսի 10-ը, երկարաձգվել է մինչեւ օգոստոսի 1-ը: Վկայականներ ստանալու համար նախարարության համապատասխան ծառայությանը պետք է ներկայացվի անձնագիր, անվճար երթեւեկության իրավունքը հաստատող փաստաթուղթ, լուսանկար եւ 250 դրամ գումար: Արտոնություններից զրկված քաղաքացիները (հիմնականում բռնադատվածներ եւ աշխատանքային հաշմանդամներ) կստանան 1500-ական դրամ ամենամսյա փոխհատուցում, որ էլեկտրաէներգիայի եւ այլ վճարումների «կոմունալ» արտոնությունների դիմաց հատկացվելիք հավելավճարների հետ կկազմի 4000-ական դրամ: («Հսկայական» համալրում ընտանեկան բյուջեում, որ գուցե թե ձեռնտու լինի ոչ այնքան հաճախ երթեւեկող եւ խնայողության խիստ ռեժիմով ապրող քաղաքացիներին, եթե, իհարկե, չվճարվի ավանդական ուշացումներով):

Անվճար երթեւեկողների նկատմամբ նոր ուժով բռնկված ատելությամբ աչքի ընկնող վարորդների, ինչպես նաեւ նրանց ակամա եւ ոչ տենդալի զոհերի համար հայտնենք, որ, ըստ Շահնազարյանի հավաստմամբ, հին վկայականներն ուժի մեջ են ընթացիկ ամսվա ընթացքում մինչեւ նորերով փոխարինվելը (խոսքը վերաբերում է նշված կատեգորիաներում ընդգրկվածներին): Մինչդեռ անցած օրերին արձանագրվել են վարորդների կողմից հին վկայականների առգրավման եւ նույնիսկ ոչնչացման դեպքեր նզովքների եւ հայհոյանքների տարափի տակ:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ուժեղ կարկուտ Արմավիրի մարզում

ԱՐՄԱՎԻՐ, 2 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արմենպրեսի թղթակցին Արմավիրի մարզի գյուղբաժնից տեղեկացրին, որ հուլիսի 1-ին ժամը 16:30-ին Արմավիրի մարզի Նալբանդյան եւ Նոր Ամասիա գյուղերում տեղացել է ուժեղ կարկուտ: Կարկտահարությունից տուժել են այգիներն ու բանջարանոցները:

Ստեղծվել է մարզային հանձնաժողով, վնասի չափերը ճշտվում են:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԿԶԳ

ընթացիկ

ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Թեեւ անկախության կողմ է քվեարկել, բայց տենչալով տենչում է...

Երեկ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի կլոր դահլիճում ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուռնովը հանդիպեց ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի աշխատակիցների հետ: Հանդիպումը թերեւս տրամաբանական շարունակությունն էր այս օրերին բուռն ընթացք ստացած Հայաստան-Ռուսաստան համագործակցության, որտեղ ռուսական չափազանց ծանրակշիռ պատվիրակության (ոչ միայն պետության, այլեւ ֆինանսական խմբերի ներկայացուցիչներից կազմված) եռօրյա այցը պսակվեց բազմաթիվ պայմանագրերի ստորագրումով: ՌԴ փոխվարչապետ Վալերի Սերովի հավաստմամբ՝ սա ընդամենը մի մասն է այն ամենի, ինչ նախատեսված է ստորագրել Մոսկվայում՝ օգոստոսի 28-29-ը երկու երկրների նախագահների հանդիպման ժամանակ: Այդ օրերին, ի թիվս այլ փաստաթղթերի, կստորագրվի բարեկամության, համագործակցության եւ փոխօգնության մասին մեծ պայմանագիր, որի ենթատեքստում «փաստորեն ավելորդ են դառնում Բելառուս-Ռուսաստան միությանը միանալու կոչերը» (տես «Ազգ», 2 հուլիսի):

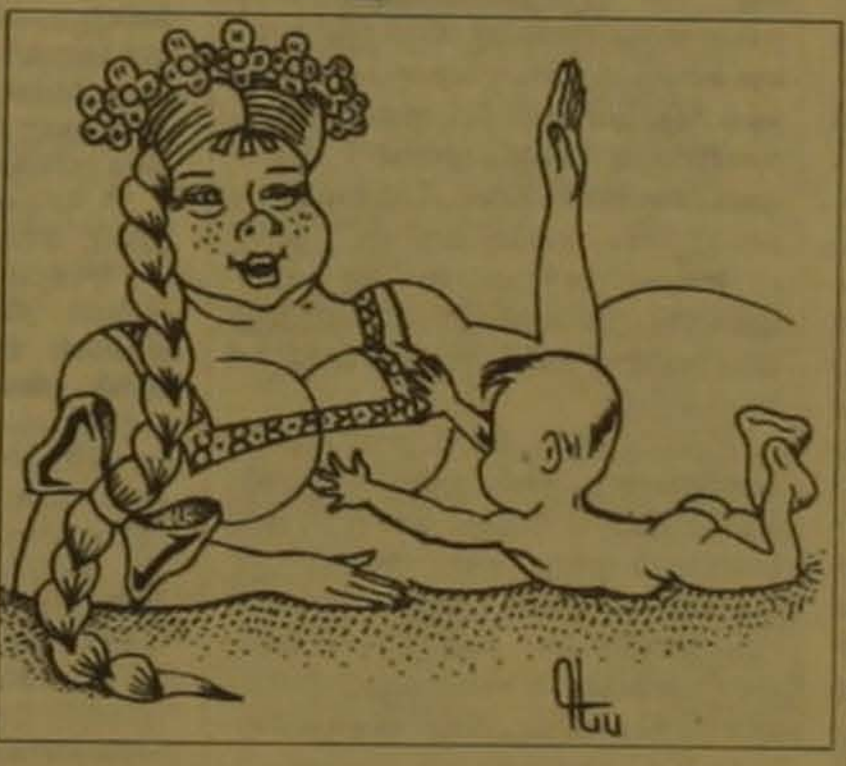

Պարոն Ուռնովը ամենայն մանրամասնությամբ շարադրեց համագործակցության նախկին (հետխորհրդային) եւ նոր փաստերը, այդ թվում տնտեսագետների սանկտպետերբուրգյան համաժողովը, Սպիտակի գոտու վերականգնմանն ուղղված միջոցները, ՀՀ գազամատակարարման համակարգի վերականգնման եւ Հայաստանը որպես այլ երկրներ գազ առաքելու տարանցիկ երկիր օգտագործելու «Գազպրոմի» հետ իրականացնելիք միջպետական ծրագիրը, ռուս-հայկական համալսարանի հիմնադրումը եւ այլն: Գլխավորը համագործակցության ստեղծված մոդելը զարգացնելն է՝ առանց արգելակելու եւ սեւեռումների: Անդրադառնալով հաղորդակցության ուղիներին, ճանապարհներին, դեսպանը խիստ կարեւորեց հարեւան երկրների (Իրան, Վրաստան) հետ կապերը սերտացնելու, նրանց ներքին հակասությունների լուծմանը աջակցելու (մասնավորապես աբխազական հակամարտության) հարցը, քանի որ «Թբիլիսին երկու երկրների միջեւ առեւտրային դարպաս է»:

Քննարկումների ընթացքը նույնչափ հետաքրքիր էր: Պարոն Ուռնովին հասցեագրված հարցերի մի մասն անշուշտ վերաբերում էին ԼՂՀ հիմնախնդրին. ե՞րբ է վերջապես հստակեցվելու՝ առաջնային է տարածքային ամբողջականությո՞ւնը, թե՞ ազգային ինքնորոշման իրավունքը, ի՞նչ է թաքնված եռանախագահության պահանջած զիջումների ետեւում, երբ փաստաթղթերը հաստատում են, որ Ղարաբաղը երբեւէ Ադրբեջանի մաս չի եղել: Պարոն Ուռնովը պարփակվելով իր գործառույթների հստակ գծված սահմաններում, ստիպված եղավ պատասխանել, որ ինքն ընդամենը գործադիր մարմնի ներկայացուցիչ է, եւ Ստալինի սխալները սրբագրելու իրավասություն չունի: Հետաքրքրականն այստեղ մեր հայրենակիցների դիրքորոշումն էր: Ինչպես միշտ, նմանապես եւ այս պարագայում, պատմական ճշմարտությունների մասին հարցերը ընդունվում էին առարկությունների խուլ գվվոցով, որն անշուշտ կապված էր տանտիրոջ իրենց պարտականությունները անթերի կատարելու, հրավիրվածին անհարմար վիճակի մեջ չդնելու «հին հայկական» սովորության հետ: Կարծում եմ սակայն, որ համանման պարագայում ադրբեջանական կողմը երբեք սաստելու, սեփական ձայնը խլացնելու մոլորությունը չի ունենում:

Հարցերի մյուս խումբը վերաբերում էր տնտեսական համագործակցությանը, որոնցից կուզենայի առանձնացնել «Նաիրիտի» հետ կնքված կաուչուկի համատեղ արտադրության պայմանագրին վերաբերող հարցը: Թե ինչու ընթացք չի տրվում, հումք այդպես էլ չի գալիս Հայաստան՝ պրն Ուռնովը անտեղյակ էր:

Հարցերը չափազանց հետաքրքիր էին, ցավալի էր միայն, որ դահլիճում միկրոֆոնները կարգավորված չէին, եւ ըստ էության շատ բան լսելի չէր: Այնուամենայնիվ, մեզ հաջողվեց լսել նաեւ հարցերի, ավելի շուտ՝ հավաստիացումների հաջորդ համանվագը մեր ժողովրդի 80 տոկոսի վերամիավորման փափագի մասին, որի պսակը դարձավ ՀՀ ԳԱԱ նախագահի խոսքը: Մեկնաբանելով, որ հարցերում հնչող ցավի երանգն ակնհայտորեն կապված է Ռուսաստանից «մի քիչ», կամ, ավելի ճիշտ, «շատ» բաժանված լինելու հետ, ակադեմիկոսը կամերտոնի պես արձագանքող մթնոլորտում ոգեւորված ասաց, որ «ճիշտ է, մենք էլ ենք քվեարկել անկախության համար... բայց հավատացեք, 90 տոկոսը, նույնիսկ ավելին, կողմ են համատեղ գոյությանը: Սա էլ (հանդիպումը) նվիրված է այն բանին, որ մենք ուզում ենք միասին լինել: Դա մեր մեծ հայրենակիցները կրկնել են թե դարեր առաջ, թե հիմա: Մենք չենք հնարել: Այս հարցերը սրտից ենք բխում»:

Խորին ակնածանք ունենալով ռուսական մշակույթի եւ համակրանք պրն Ուռնովի նկատմամբ՝ ես ամաչեցի սիրաշահման արեւելյան դաջվածքի անճաշակությունից: Իսկ դեսպանը իր դիվանագիտական զսպվածությամբ պատասխանեց, որ մեր երկրների սերտացումը փաստ է, որ գործնական կյանքում այլ հարցերի ենք բախվում, որոնք եւ առաջին հերթին պետք է լուծել: Նրա կարծիքը, որ եթե Անդրկովկասը, ինչպես եւ ավելի հյուսիս գտնվող տարածքները կտրեն Ռուսաստանից, կստացվի ինչ-որ ճաղատ տուն, կարելի է կիսել, բայց այդ տանը պետք է ապրել եղբայրաբար, այլ ոչ դայակի եւ հոգեզավակի կարգավիճակով:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՅԱՆ

«ՀՀ կառավարությունը շատ պարտավորություններ 51 թ. հռչակագրի տառին ու ոգուն համապատասխան չի կատարում»

ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի երեւանյան գրասենյակը (Էդուարդո Իրեգաբալ) շնորհակալական նամակ է հղել Սախարովի առաջադիմության, գթասրտության եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության հիմնադրամի տնօրեն Լեւոն Ներսիսյանին՝ ներկայումս Ժնեւում ընթացող փախստականների հարցերով խորհրդաժողովին ուղարկած տեղեկատվական նամակների համար («Ազգն» իր համարներից մեկում տեղեկացրել էր այդ մասին):

Նամակագիրը տեղեկացնում է, որ շատ մանրամասնորեն ուսումնասիրել են փախստականների նամակները եւ ներկայումս համառորեն պնդում են, որպեսզի Հայաստանի կառավարությունը շտկի իրավիճակը: «Կառավարությունն, իսկապես, պատասխանատվություն է կրում փախստականների առջեւ ծառացած խնդիրների, հատկապես փախստականի կարգավիճակի՝ եւ ՀՀ քաղաքացիություն շնորհելու, սոցիալական վճարումների, կոմունալ ծառայությունների վարձատրության, հողհանդակների տեղաբաշխման եւ բնակտարածքների սեփականաշնորհման համար»:

Այնուհետեւ հիշեցնում է, որ Հայաստանը 1993 թ. միացել է փախստականների կարգավիճակի վերաբերյալ 1951 թ. հռչակագրին՝ իր վրա վերցնելով որոշակի պարտավորվածություններ, սակայն «գտնում ենք, որ շատ պարտավորվածություններ 51 թ. տառին ու ոգուն համապատասխան չեն կատարվում»: Նամակագիրը բարձր է գնահատում Սախարովի հիմնադրամի կատարած աշխատանքը Հայաստանի փախստականների իրավունքների պաշտպանության հարցում եւ գտնում, որ այն ընդօրինակելի պետք է լինի շատ հասարակական կազմակերպությունների համար: Նամակով ցանկություն է հայտնվում, որպեսզի Լեւոն Ներսիսյանը կազմակերպի իրենց եւ փախստականների ներկայացուցիչների հանդիպումը: «Ցանկանում ենք առաջին ձեռքերից տեղեկություն ստանալ եւ ծավալել մեր գործունեությունն այդ շատ կարեւոր հարցերը Հայաստանի կառավարության առջեւ բարձրացնելով»:

Իրավացի համարելով այն բողոքները, որ փախստականների հարցերով զբաղվող պետական վարչության լուծարումից հետո կառավարությունում չկա այս հարցերով զբաղվող առանձին ծառայություն, նամակագիրը հավաստացնում է, որ այս խնդիրը նույնպես չափազանց կարեւոր է իրենց կազմակերպության համար եւ հավաստացած է, որ սոցապնախարարությունն իր վերակառուցման ընթացքում կստեղծի փախստականների ու միգրացիայի հարցերով համապատասխան ծառայություն, որը փախստականների հարցերով զբաղվող պետական վարչության արժանի փոխարինողը կհանդիսանա:

Ս. Պ.

ՂԱՐԱԲԱՂ

Կառուցվում է Ստեփանակերտի օղակաձեւ ջրամատակարարման ցանցը

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը 1995 թվականին սկսեց Ստեփանակերտի օղակաձեւ ջրամատակարարման ցանցի շինարարությունը: Ցանցի շինարարության ֆինանսավորումը ստանձնել էր կանադահայությունը, ավելի ուշ ծրագրի ֆինանսավորմանը միացավ Հոլանդիայի հայ համայնքը: Ջրամատակարարման ցանցի խողովակաշարն ամբողջությամբ պատրաստ է: Կառուցվում են ջրավազանները:

Ջրավազանները կառուցելիս հարկ եղավ կատարել լրացուցիչ հետազոտական եւ նախագծային աշխատանքներ՝ ամրությունն ու անվտանգությունն ապահովելու նպատակով:

Հետազոտություններից պարզ դարձավ, որ ջրավազանների հավաքովի երկաթբետոնե կոնստրուկցիաները անհրաժեշտ է փոխարինել միաձույլ բետոնով:

Նախագծային փոփոխություններ կատարելիս նպատակահարմար համարվեց ցանցին միացնել նոր աղբյուրներ, որոնք ավելի լիարժեք կդարձնեն ջրամատակարարումը:

Ծրագրում անհրաժեշտ փոփոխությունները կատարելու համար պահանջվող գումարը հիմնադրամին հատկացրեց Հայ գործարարների ֆորումը (Business Forum):

Ընդհանուր առմամբ ծրագրին հատկացվել է 393371 դոլար, որից

Կանադայի հայ համայնք
300.000 դոլար

Հոլանդիայի հայ համայնք՝
29.371 դոլար

Հայ գործարարների ֆորում
64000 դոլար

Ստեփանակերտի օղակաձեւ ջրամատակարարման ցանցի շինարարությունը կավարտվի մինչեւ տարեվերջ:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Անգլիացի բարերարը՝ Արցախին

Ինչպես տեղեկացրին ԼՂՀ սոցապ նախարարությունից, օրերս ավարտվեց անգլիացի բարեգործ Դեյվիդ Դոուելի ԼՂՀ բերած մարդասիրական օգնության բաշխումը: «ԼՂՀ բերվող մարդասիրական օգնության բաշխման մասին» կառավարության ս. թ. հունիսի 24-ի հատուկ որոշման համաձայն, բարեգործին հնարավորություն ընձեռվեց մասնակցելու օգնության բաշխմանը: Դոուելը Արցախ է բերել 6,5 միլիոն դրամ ընդհանուր գումարի մարզական գույք, դեղորայք, համակարգիչներ, մանկական հագուստեղեն, դպրոցական կահույք, մթերքներ, հաշմանդամների հենակներ, կոշկեղեն եւ այլն: Օգնությունը տրամադրվել է պաշտպանության եւ առողջապահության նախարարություններին, զինվորական բուժծառայությանը, Արցախի պետհամալսարանին, արտակարգ իրավիճակների վարչությանը, ինչպես նաեւ Մարտակերտի շրջանի Թալիշ եւ Նոր Մարաղա, Մարտունու շրջանի Մաճկալաշեն գյուղերի բնակչությանը: Դեյվիդ Դոուելը առաջին անգամ չէ Արցախում: Նա Անգլիայի ձեռնարկատերերի ընկերության անդամ է եւ նրանց հետ միասին ՀՀ-ում 88-ի երկրաշարժից ի վեր կանոնավոր օգնություն է ցույց տալիս մեր ժողովրդին:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Ակցիզային դրոշմանիշեր ալկոհոլային խմիչքներին եւ ծխախոտներին

Հուլիսի 1-ից մաքսային մարմինների կողմից գործողության մեջ է դրվել ենթաակցիզային ապրանքատեսակների դրոշմանիշերի կիրառումը: ՄՎ պետի առաջին տեղակալ Պետրոս Դադայանը նշեց, որ այսուհետ արտաքին տնտեսական գործունեությամբ զբաղվող անձինք ՀՀ տարածք ենթաակցիզային ապրանքներ ներմուծելու համար նախապես պետք է դիմեն իրենց տարածաշրջանային մաքսատուն, ներկայացնելով պայմանագրի պատճենը եւ կառավարության որոշման հաստատված կարգով ակցիզային դրոշմանիշի համար վճարեն համապատասխան գումարը, որը, ալկոհոլային խմիչքի մեկ շշի համար սահմանված է 10 ցենտ, իսկ ծխախոտի մեկ տուփի՝ 3 ցենտ: Վճարելով համապատասխան գումարը, ներմուծողը դիմումի երկրորդ օրինակով պետք է ներկայանա մաքսային վարչություն դրոշմանիշերի բացթողման համար: Ինչպես նշեց պարոն Դադայանը, սա կառավարության 175 որոշման պահանջների կատարումն է, բայց ներմուծողների կողմից առայժմ աշխուժություն չի նկատվում: Մինչդեռ օգոստոսի 1-ից արգելվում է ՀՀ տարածք չդրոշմավորված ենթաակցիզային ապրանքների ներմուծումը:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

580 հազար դոլար՝ հայաստանյան 4 գիտական աշխատանքների

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության լրատվական ծառայությունից հայտնեցին, որ Մոսկվայում գումարված միջազգային գիտատեխնիկական խորհրդի կառավարիչների 13-րդ խորհրդակցության ընթացքում, որին մասնակցել է նախարար Արտաշես Պետրոսյանը, ի թիվս այլ հարցերի քննարկվել է ՌԴ, Բելառուսի, Հայաստանի, Վրաստանի, Ղազախստանի եւ Ղրղզստանի կառավարիչների ներկայացրած գիտական ծրագրերի ֆինանսավորման խնդիրը: Փորձագիտություն անցած 4 հայաստանյան գիտական աշխատանքների համար ԵՊՀ-ին, ՀՀ ԳԱԱ ռադիոֆիզիկայի եւ էլեկտրոնիկայի ինստիտուտին, Հայաստանի պետական ճարտարագիտական համալսարանին եւ Երեւանի ֆիզիկայի ինստիտուտին որոշվել է հատկացնել ընդհանուր առմամբ 580000 դոլար: Հանրապետության ներկայացրած եւս 4 գիտական աշխատանքներ անցել են փորձաքննության նախնական փուլով:

Գյումրի. Հերթական սեմինարի թեման դատաիրավական ռեֆորմն էր

Ժողովրդավարական քաղաքացիական կենտրոնը եւ Ֆրիդրիխ Էբերտի հիմնադրամը հունիսի 30-ին Գյումրիում անցկացրին «Քաղաքացիական ֆորում» ծրագրով այս տարվա հերթական սեմինարը, որին մասնակցեցին դատարանների, փաստաբանական ծառայության եւ տեղական կառավարման ոլորտի աշխատողներ, մտավորականներ, լրագրողներ: Սեմինարն այս անգամ նվիրված էր հանրապետության դատաիրավական համակարգի բարեփոխումներին, որոնց վերաբերյալ զեկուցումով հանդես եկավ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի անդամ Ալվինա Գյուլումյանը: Ինչպես հայտնի է, ներկա Սահմանադրությամբ նախատեսվում է Հայաստանում ստեղծել բոլորովին նոր դատաիրավական համակարգ, որը պետք է լինի մարդու եւ քաղաքացու իրավունքների իրական երաշխավոր: Բանախոսը ներկայացրեց այդ ուղղությամբ կատարվող աշխատանքը, բարեփոխումների մշակվող ծրագրի հիմնական առանձնահատկությունները: Նշելով, թե այդ ծրագրի հիմնական նպատակը դատական անկախ համակարգի ստեղծումն է, նա առանձին անդրադարձավ դրա համար իրավական (օրենսդրական), կազմակերպական եւ այլ երաշխիքների ապահովման խնդիրներին:

Վերջում ծավալված երկխոսության ընթացքում Սահմանադրական դատարանի անդամը պատասխանեց ունկնդիրների բազմաթիվ հարցերին:

Գ. Ս.

անդրադարձ

ԾԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքերն աղավաղում են նույնիսկ մեռօրյա փաստերը

Ջախջախիչ հարձակում գործելով ամերիկացի գիտնականների եւ ամերիկյան կառավարության վրա, բրիտանացի լրագրող Ռոբերտ Ֆիսկն «Ինդիպենդենտ» թերթի հունիսի 3-ի համարում տպագրված իր հոդվածում նշավակում է հայկական ցեղասպանության փաստի նրանց ժխտումը: Նա նշում է, որ մի կողմից հրեական ողջակիզման փաստի ընդունման (դրանից հրաժարվելը «ոճիր կհամարվեր») եւ մյուս կողմից, ավելի վաղ կատարված, նույնքան հրեշավոր հայկական ցեղասպանության փաստի ժխտման հակադրությունը ավելի ցցուն է դառնում Միացյալ Նահանգներում: Վաշինգտոնում թուրքական դեսպանատան տքնաջան աշխատանքին միանում են մի խումբ ամերիկացի կոնգրեսականներ եւ առաջնակարգ ամերիկյան համալսարաններում պաշտոնավարող թուրքամետ գիտնականներ: Արդյունքում դարաշրջանի առաջին ցեղասպանությունը, հակառակ ապացուցող փաստերի ու վկայությունների առկայության, ցեղային հալածանքների կանխամտածված գործողությունից վերածվում է սոսկ Առաջին համաշխարհային պատերազմի կողմնակի հետեւանքներից մեկը:

Ֆիսկը հաղորդում է, որ իր հոդվածը գրելիս կապ է պահպանել Հասարակական հարաբերությունների ամերիկյան մի ընկերության հետ, որը փորձում է աշխատել թուրք կառավարության օգտին: Տեղեկանալով արծարծվող թեմայի մասին, ընկերության աշխատողները կես ժամից էլ պակաս ժամկետում ցեղասպանությունը հերքող փաստաթղթեր են ներկայացրել: Նրանցից մեկը պարունակել է Լուիզվիլի համալսարանի պատմության դասախոս Ջասթին Մըքարթիի հետեւյալ նախադասությունը. «Ես չեմ հավատում, որ օսմանյան կառավարությունը երբեւէ մտադրված լիներ կոտորել հայերին»: Հոդվածում Ֆիսկը Մըքարթիի ուշադրությանն է ներկայացրել ցեղասպանությունն ապացուցող փաստերի հսկայական մի փաթեթ: Նա նույնպիսի հիմար դրության է մատնում նաեւ Պրինստոն համալսարանի Աթաթուրքի անվան թուրքական ուսումնասիրությունների ամբիոնի վարիչ պրոֆեսոր Հիթ Լոուրիին, որն իր գրքերից մեկում անամոթաբար գրել էր, որ ցեղասպանության ժամանակաշրջանում Թուրքիայում ԱՄՆ-ի դեսպան Հենրի Մորգենթաուի հաշվետվությունները «ծայրից ծայր կեղծիք են»:

Մենք պետք է այդ մեջբերումը համեմատենք դեսպանի թոռան՝ Մենհեթենի (Նյու Յորք) շրջանային դատախազ Ռոբերտ Մորգենթաուի ուշադրությանը: Գուցե նա ցանկանա դասի տալ իր մեծ հորը վարկաբեկող Լոուրիին: Հոդվածն ավարտվում է մի քանի մեջբերումներով պրոֆեսոր Պիտեր Բալաքյանից, որն ակտիվ պայքար է մղում Լոուրիին Պրինստոնի համալսարանից վտարելու համար:

Ֆիսկի հոդվածը, որի վերնագիրն է «Մ. Նահանգների ակադեմիական շրջանակները միանում են հայկական ցեղասպանությունը ժխտելու թուրքական արշավին», խոշոր ներդրում լինելով հայկական ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործում, միաժամանակ խստագույնս դատապարտում է մեր ժամանակների կողմնակալ ու աչառու քաղաքագետներին, պրոֆեսորներին եւ գիտնականներին: Հունիսի 3-ի իր ցերեկային եւ երեկոյան հաղորդումներում BBC անգլիական հեղինակավոր ռադիոկայանը լայնորեն մեկնաբանել է վերոհիշյալ հոդվածը, դատապարտելով թուրքերին, որոնք իրենց տրամադրության տակ եղած բոլոր միջոցներով փորձում են ծածկել ցեղասպանության փաստը:

Թուրքերի հակազդեցությունն այս ամենին անմիջական էր եւ բնորոշ իրենց գործելակերպին: Նրանք չդատապարտեցին թերթին: Ոչ էլ փորձեցին հերթական անգամ ժխտել ցեղասպանությունը: Այս անգամ թուրքական «Թըրքի» օրաթերթը հաջորդ օրն իսկ անդրադառնալով հոդվածին, գրեց, որ բրիտանական «Ինդիպենդենտ» թերթի համաձայն իբր ցեղասպանություն չի գործվել եւ հայկական մեղադրանքներն այդ հարցի առնչությամբ անհիմն են: Թերթն աղավաղելով բրիտանական հոդվածի միտքն ամբողջապես պնդում էր, որ ամերիկացի գիտնականներն այլեւս չեն հավատում թուրքերի կողմից կոտորածների ենթարկված լինելու հայերի մեղադրանքներին: Ավելի առաջ գնալով «Թըրքի» թերթը նույնիսկ համարձակվել էր նշել, որ «Ինդիպենդենտ» թերթը մեջբերել է պրոֆ. Բալաքյանի խոսքերը, որտեղ հայ գիտնականը իբր ասում է. «Ցեղասպանության մեղադրանքներն անհիմն են եւ մենք հայերս ներողություն ենք խնդրել թուրքերից»: Այնինչ պրոֆ. Բալաքյանն անգլիական թերթին իրականում ճիշտ հակառակն է ասել. «Այս ամենը ցեղասպանությունը ժխտելու քայլեր են: Մենք պետք է թուրքերից ներողություն խնդրենք եւ պահանջենք, որ նրանք պատմությունը ներկայացնեն ճշգրիտ եւ բարոյապես անաղարտ ձեւով»:

Թուրքական թերթը նաեւ նշել էր, թե իբր Բալաքյանն ասել է. «Հայերը ոչ թե կոտորվեցին օսմանցիների կողմից, այլ պարզապես տեղահանվեցին անվտանգության նկատառումներից ելնելով»: Պրոֆ. Բալաքյանն այդպիսի բան չի ասել: Նա «Ինդիպենդենտ» թերթի լրագրողին պատմել է, որ ցեղասպանության վերաբերյալ Նյու Յորքում կազմակերպված իր դասախոսություններից մեկի ավարտին «թուրք ցուցարարներն իրենց են հանձնել թռուցիկներ, որտեղ գրված է եղել, որ հայերը այլ վայրեր են տեղափոխվել, որովհետեւ Թուրքիայի անվտանգության սպառնալիք են համարվել»:

Ինչպես տեսնում ենք, թուրքերի վերաբերմունքը վերագրվել է պրոֆ. Բալաքյանին: Գուցե նա էլ մտածի թուրքերին դասի տալու մասին:

Վերջում նշենք, որ չնայած բոլորս հոգնել ենք թուրքական աղավաղումներից ու ստախոսություններից, այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է, որ մենք պատմության համար արձանագրենք նման ճչացող խեղաթյուրումները եւ հարց տանք, ինչպե՞ս կարող է աշխարհը վստահել 80 տարի առաջ տեղի ունեցած դեպքերի մասին թուրքերի խոսքերին, երբ նրանք բացահայտորեն հունիսի 4-ին աղավաղում են մի օր առաջ գրված հոդվածը:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ

Պետության եւ իրավունքի տեսության ձեռնարկ. Առաջին անգամ հայերեն

«Գոռ» հրատարակչությունը լույս ընծայեց իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վ. Խրոպանյուկի «Պետության եւ իրավունքի տեսություն» ուսումնական ձեռնարկի հայերեն թարգմանությունը: Արժեքավոր այդ ձեռնարկը հայ ընթերցողին է ներկայացրել Երեւանի «Գիտակ» համալսարանի ռեկտոր Խաչիկ Հարությունյանը: Որքան էլ զարմանալի թվա, հրատարակված գործը պետության եւ իրավունքի տեսության հայալեզու բուհական առաջին դասագիրքն է, որը ամենից առաջ վկայում է թարգմանչի դժվարին աշխատանքի արժեքն ու կարեւորությունը: Գրքի հայերեն հրատարակության առիթով հայ ուսանողությանն ուղղված նախաբան է գրել ինքը հեղինակը:

Նա գրում է. «Պետության եւ իրավունքի տեսությունը մեթոդաբանական գիտություն է: Յուրացնելով այն, իրավաբանի մասնագիտական հաջող գործունեության համար Դուք ստեղծում եք ընդհանուր տեսական ամուր հիմք, որն ուղղված կլինի Հայաստանի Հանրապետությունում հաստատելու օրինականություն, արդարություն եւ կայուն իրավակարգ»:

Թարգմանված գործի ընտրությունը պատահական չէ: Մեզանում իրավական եւ ժողովրդավարական պետություն ձեւավորելու սահմանադրական պահանջը միանգամայն նոր խնդիրներ դրեց իրավաբանների առաջ ընդհանրապես, իրավագիտության մասնավորապես: Պետության եւ իրավունքի տեսությունը լինելով ընդհանուր տեսական եւ մեթոդաբանական առարկա, իրավաբան մասնագետին տալիս է հիմնարար գիտելիքներ իրավունքի եւ պետության ընդհանուր օրինաչափությունների մասին եւ ստեղծում անհրաժեշտ նախադրյալներ՝ յուրացնելու իրավունքի ճյուղային առարկաները: Հետեւաբար իրավագետ մասնագետների պատրաստման գործում իրավունքի եւ պետության տեսության առարկան ունի անփոխարինելի նշանակություն: Չժխտելով խորհրդային ժամանակաշրջանում իրավունքի տեսական եւ կիրառական գիտությունների ձեռք բերած անուրանալի նվաճումները, այդուհանդերձ, իրավագիտությունը մնաց կուսակցական գաղափարախոսության կրողն ու արտահայտիչը: Իսկ ոչ մի գիտություն այնքան չի տուժում քաղաքական գաղափարախոսությունից, որքան իրավագիտությունը եւ նրա տեսական հիմքը կազմող պետության եւ իրավունքի տեսությունը: Գորբաչովյան վերակառուցման տարիներին աստիճանաբար հնարավոր դարձավ գիտությունը ձերբազատել կաշկանդող եւ արգելակող կուսակցական դոգմատիզմից: Հնարավոր դարձավ գրել ամբողջապես գիտության չափանիշներին համապատասխանող դասագրքեր: Նման առաջին գրքերից մեկն էլ Վ. Խրոպանյուկի նշված գործի առաջին հրատարակությունն է: Ինչպես գրում է գրքի գրախոս Ն. Արտամոնովը. «Ուսանողական լսարանում, իրավաբանական բուհերի դասախոսական շրջանակներում լայնորեն հայտնի է Վ. Խրոպանյուկի ուսումնական ձեռնարկը» (էջ 5):

Ձեռնարկը ՌԴ-ից բացի օգտագործվում է նաեւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում: Ունենալով մեծ պահանջարկ, 1996 թ. վերահրատարակվեց նկատելի բարեփոխումներով: Թարգմանված է վերահրատարակությունից:

Առարկան մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում դասավանդվում է առաջին կուրսում, երբ ուսանողների մեծ մասը դեռեւս չի կարողանում ազատ կերպով օգտվել ռուսալեզու մասնագիտական գրականությունից: Իսկ դասախոսության միջոցով հնարավոր չէ ուսանողին մատուցել առարկան անհրաժեշտ խորությամբ ու ծավալով: Այդ պատճառով ապագա իրավաբան մասնագետների զգալի մասը չի կարողանում լիարժեք յուրացնել իրավունքի եւ պետության տեսությունը, ինչը հետագայում խոչընդոտում է տիրապետելու նաեւ մասնագիտական մյուս առարկաներին եւ էապես ազդում կյանք մտնող մասնագետի որակավորման վրա, ի վերջո, դրանից տուժում է հասարակությունը:

Մայրենի լեզվով մասնագիտական գրականության բացակայությունը ամենից առաջ նկատում եւ զգում է դասախոսը: Խաչիկ Հարությունյանը անմիջապես զբաղված լինելով իրավաբանական կադրերի պատրաստման գործով, դասավանդելով իրավունքի եւ պետության առարկան, բնականաբար, չէր կարող չնկատել ի սկզբանե գոյություն ունեցող այդ բացը:

Այս թարգմանության շնորհիվ հայ ուսանողությունը վերջապես հնարավորություն ստացավ մայրենի լեզվով յուրացնելու իրավունքի եւ պետության տեսության հիմնարար բնույթի առարկան: Իսկ առանց տեսական խոր գիտելիքների հնարավոր չէ ձեւավորել ժամանակակից պահանջները բավարարող պետություն:

Վ. Խրոպանյուկի «Պետության եւ իրավունքի տեսություն» ձեռնարկի հայերեն թարգմանությունը կօգնի նաեւ իրավաբան մասնագետների լայն շրջանակներին վերափոխելու պետության եւ իրավունքի վերաբերյալ ունեցած սխալ պատկերացումները: Սրանով դեռեւս չի սահմանափակվում հրատարակության օգտակարությունը: Ձեռնարկը կհետաքրքրի պատգամավորների, քաղաքական գործիչների եւ առհասարակ իրավունքի եւ պետության խնդիրներով մտահոգված քաղաքականացված մեր հասարակության լայն խավերի:

ՀԱՅԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

ՆՈՐ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանը կարող է դառնալ զբոսաշրջիկության կենտրոն

Զարգացման անցումային փուլին բնորոշ բազմաբնույթ արգելակող գործոնները, ինչպես նաեւ իրավական դաշտի անկատար վիճակը պարտադրել են տնտեսության տարբեր ոլորտներում զբաղվածներին միավորվել հանուն ընդհանուր շահերի եւ ստեղծել համապատասխան ընկերակցություններ: Նման գործընթաց նկատվում է անշարժ գույքի առքուվաճառքի կամ բանկային գործունեության եւ այլ բնագավառներում: Դա է փաստորեն ճյուղերի ինքնորոշման եւ կողմնորոշման պոտենցիալ երաշխիքը եւ բացի այդ՝ հնարավորություն է տալիս հանդես գալու համապատասխան օրենսդրական նախաձեռնություններով: Ինչպես հայտնի է, առանձին գործընկերներն ու ֆիրմաները, չհանդիսանալով հասարակական կազմակերպություն, պարզապես իրավունք չունեն իրավական նախագծեր ներկայացնելու եւ առավելագույնս պաշտպանելու սեփական շահերը: Եվ քանզի լուծման կարոտ շատ խնդիրներ, ըստ էության, համընդհանուր բնույթի են, ապա եւ հիշյալ ընկերակցությունների ի հայտ գալը պետք է ընկալել որպես բնական երեւույթ:

ՀՀ արդարադատության նախարարությունը գրանցել է եւս մեկ ասոցիացիա, որը կոչվում է «Զբոսաշրջիկության հայկական ընկերակցություն»: Ընկերակցության հիմնադիրները զբոսաշրջիկությամբ զբաղվող հինգ ֆիրմաների տնօրեններն են: Նախագահ Արթուր Ոսկանյանը 1989-ին ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի սոցիոլոգիայի եւ փիլիսոփայության ֆակուլտետը եւ մինչեւ 1991-ը աշխատել մայր բուհում: 1991-1997-ը նա Արարատյան հայրապետական թեմի քարտուղարն է ու նաեւ գործի բերումով առնչվում է սպասարկման ոլորտին (հյուրերի դիմավորում, ընդունում, տեղավորում եւ այլն)՝ մասնավորապես զբոսաշրջիկությանը:

Մի փոքր նախապատմություն... Համոզված լինելով, որ Հայաստանն իր հարուստ պատմական անցյալով, գեղեցիկ հուշարձաններով, հիասքանչ վայրերով եւ յուրահատուկ բնակլիմայական պայմաններով կարող է դառնալ «տուրիզմի երկիր», պարոն Ոսկանյանը մշակում է հայրենիքում զբոսաշրջիկության ենթակառուցվածքը ուսումնասիրելու ծրագիր, որը եւ ներկայացվում է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության «Եվրասիա» հիմնադրամ: Վերջինս, գիտակցելով ծրագրի կարեւորությունն ու արդիականությունը, ուսումնասիրման 3 ամիսների համար հատկացնում է անհրաժեշտ միջոցներ՝ շուրջ 4 հազար դոլարի չափով:

1997-ի փետրվարից մինչեւ ապրիլի վերջը հավաքվում են անհրաժեշտ տեղեկություններ, կատարվում են վերլուծական աշխատանքներ, որոնց շնորհիվ պարզ է դառնում Հայաստանում զբոսաշրջիկության զարգացման նպատակահարմարությունը: Ուսումնասիրությունների ընթացքում ի հայտ են գալիս նաեւ ընդհանուր խնդիրներ, որոնք լուծելու նպատակով եւ, ինքնըստինքյան, ծնվում է ընկերակցության ստեղծման գաղափարը: Մարտի 21-ին կայանում է հիմնադիր ժողով, իսկ հունիսի 6-ին գրանցվում նաեւ ընկերակցությունը:

Ընդհանուր առմամբ, որոշ երկրների համար զբոսաշրջիկությունը առավել շահութաբեր ոլորտ է, իսկ ներկայումս աշխարհում բում է: Միայն 1995-ին Իսպանիա է այցելել 70 մլն զբոսաշրջիկ, ինչը 20 մլն-ով գերազանցում է երկրի բնակչության թիվը: Նույն այդ ժամանակ Գերմանիայից զբոսաշրջիկի «կարգավիճակով» դուրս է եկել շուրջ 65 մլն մարդ, որը հավասար է դաշնակցային երկրի բնակչության թվին: Միայն 1995-ին Իտալիան զբոսաշրջիկության հաշվին արձանագրել է 25 մլրդ դոլարի եկամուտ:

Նորաստեղծ ասոցիացիան նպատակ ունի զբոսաշրջիկությունը Հայաստանում զարգացնել այն աստիճան, որ մեր երկիրը նույնպես դառնա «կենտրոն», եւ վերացնել Հայաստանի մասին եղած բացասական (վտանգավորի եւ անհրապույրի առումով) կարծիքը: Ներկայումս ընկերակցությունը արդեն ունի ուսումնական, հրատարակչական, երթուղիների մշակման բաժիններ, ինչպես նաեւ հատուկ ծրագիր միջազգային տուրիստական կազմակերպությունների հետ գործնական կապեր հաստատելու: Այնպես որ, երկարատեւ ընդմիջումից հետո, գուցեեւ մոտակա ապագայում, նորեն կարելի է ակնկալել արտաշխարհի զբոսաշրջիկների էջք Հայաստան...

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԱԶԳ **միջազգային**

ԹՈՒՐՔԻԱ

Յըլմազի կառավարությունը կազմավորվել է զենքի ստվերում, ստիպված է անցնել թրի տակով

«Ազգը» հուլիսի 2-ի համարում, անդրադառնալով Մեսութ Յըլմազի կառավարության կազմավորման հանգամանքներին, կարծիք էր հայտնել, թե Թուրքիայում տեղի ունեցավ անզեն հեղաշրջում, եւ դրա կատարման նախաձեռնությունը վերցրեց նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը, որպեսզի կատարվի «Իսլամական բարօրություն» կուսակցությանն իշխանությունից հեռացնելու թուրքական զինված ուժերի հրամանատարության առաջադրանքը: Դա հաստատում էին «Բարօրություն» եւ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների ղեկավարները եւ միաժամանակ հայտարարում. «Յըլմազի կառավարությունը կազմավորվում է զենքերի ստվերում»: Վերջիններիս հայտարարությունը հաստատելու էր գալիս «Ժողովրդավարական Թուրքիա» կուսակցության նախագահ Հյուսամեթթին Ջինդորուքը: Նա հունիսի 26-ի մամուլի ասուլիսում, որ կազմակերպել էր Յըլմազը, Էրբաքանի կառավարությանը մեղադրում էր երկրում քաղաքական վակուում առաջացնելու մեջ՝ արդարացնելու դասական եւ զինվորական իշխանությունների նպատակաուղղված գործողությունները: Ջինդորուքը պնդում էր, թե դրանց շնորհիվ հնարավոր եղավ լցնել վակուումը: Խոսքը տվյալ դեպքում «Բարօրություն» կուսակցության գործունեությունն արգելելու սահմանադրական դատարանի նախաձեռնության եւ Ազգային անվտանգության խորհրդի նիստերի մասին էր, որտեղ Էրբաքանի կառավարությունը ենթարկվում էր զինվորականության հարձակումներին:

Այսպես կոչված անզեն հեղաշրջման առումով Ջինդորուքի դիտարկումները շատ ավելի կարեւոր են, քան «Բարօրություն» եւ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների ղեկավարների հայտարարությունը, քանի որ նրա «Ժողովրդավարական Թուրքիա» կուսակցությունը Յըլմազի միացյալ կառավարության մաս է կազմում: Հատկանշական է, որ երբ Ջինդորուքը խոսում էր ակնարկներով, այդ նույն ասուլիսում Յըլմազը բացահայտորեն նշում էր ««Բարօրություն» կուսակցությունը իշխանությունից անհապաղ հեռացնելու» անհրաժեշտության մասին: Թերեւս նա դրանով էլ բացատրում էր Դեմիրելի կողմից կառավարություն կազմելու պարտականությունների հանձնարարումն իրեն: Դեմիրելն այդ հանձնարարականով ոչ միայն շրջանցեց «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությանն ու դրա ղեկավար Թանսու Չիլլերին, այլեւ նպաստեց «Բարօրություն» կուսակցության քաղաքական մեկուսացման նախադրյալների ստեղծմանը Թուրքիայում: Հարկ է սակայն նշել, որ նախադրյալների ստեղծումը դեռ մեկուսացում չի նշանակում: Դրա իրագործումը ենթադրում է նոր կառավարության դիրքերի ամրապնդում:

Թեեւ Մեջլիսի նախագահ Մուստաֆա Քալեմլին հավանություն է տվել կառավարության ծրագրի ընթերցումը հուլիսի 7-ին կազմակերպելու, հուլիսի 10-ին քննարկման դնելու, իսկ 12-ին վստահության քվե հայցելու Յըլմազի ծրագրին, բայց հարցը դրանով դեռ չի լուծվում: Յըլմազը կանգնած է իր կուսակցության պատգամավորների ընդվզումը հաղթահարելու, Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության նախագահ Դենիզ Բայքալի համառ պահանջները շրջանցելու եւ վերջապես «Բարօրություն» ու «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունների ճնշումները չեզոքացնելու բարդ խնդիրների առջեւ: Հուլիսի 2-ին թուրքական «Սոն Հավադիս» թերթը անդրադառնալով վերոհիշյալ ընդվզումներին, «Ըմբոստություն «Մայր հայրենիք» կուսակցության ներսում» խորագրով բացահայտում է այն դժգոհությունը, որ Յըլմազի դեմ արտահայտում են նրա խմբակցության անդամները, կառավարության մաս կազմող Ձախ-ժողովրդավարական եւ «Ժողովրդավարական Թուրքիա» կուսակցություններին նախարարների աթոռները շռայլելու առնչությամբ: Բայքալն, իր հերթին, դատապարտելով Յըլմազին ընտրությունների մասին խոսումը մոռացության տալու միտումների համար, համառորեն պահանջում է, որպեսզի դրանք անցկացվեն մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերը: «Միլլի Գազեթե»-ի տվյալներով, Բայքալը իր պարտքն է համարում ընդգծել, թե Յըլմազի կառավարությանը չի հաջողվի խույս տալ ընտրություններից: Սա ոչ այլ ինչ է, քան ակնհայտ սպառնալիք: Չձգձգել ընտրությունները, Յըլմազի տեսանկյունից նշանակում է կամավոր հրաժարվել Բայքալի Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության աջակցությունից, որ համազոր է նրա կառավարության փլուզման: Իսկ տեղի տալ վերջինիս պահանջներին, նշանակում է նպաստել «Բարօրություն» կուսակցության դիրքերի հետագա ամրապնդմանը Թուրքիայի քաղաքական կյանքում: Ահա թե ինչու «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը, «Զաման» թերթի տվյալներով, ոգեւորված Բայքալի պահանջներից, ձեռնամուխ է լինում Մեջլիսի վաղաժամկետ ընտրությունների մասին որոշման նախագծի պատրաստմանը, դրանով էլ մեծ գոհունակություն պատճառում «Բարօրություն» կուսակցությանը:

Ինչ վերաբերում է վերոհիշյալ ճնշումներին, որոնք իրենց արտահայտությունն են գտնում Նեջմեթթին Էրբաքանի եւ Թանսու Չիլլերի անզուսպ հայտարարություններում, ապա առաջինը շարունակելով իր հարձակումները Յըլմազի վրա, նրա կաբինետի մասին արտահայտվում է հետեւյալ կերպ. «Սա նախագահական բնույթի խայտառակ մի կառավարություն է, ժողովրդից ամբողջովին կտրված»: Էրբաքանին լրացնելու է գալիս Չիլլերը եւ նշում. «Ժողովրդի կամքը առուծախի առարկա է դարձել: Երկրում կատարվել է գործադիր իշխանության ակնհայտ բռնազավթում»:

Յըլմազը լուրջ քննություն է բռնել, ինչը նրան կանգնեցնում է երկընտրանքի առջեւ: Կառավարության կենսունակությունն ապահովելու հրամայականը, որ ենթադրում է ապավինել Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության աջակցությանը, ստիպում է նրան ընդառաջ գնալ Բայքալի պահանջներին: Սակայն Մեջլիսի ընտրությունները վաղաժամկետ անցկացնելու դեպքում նա ակամա ջուր է լցնում «Բարօրություն» կուսակցության ջրաղացին: Ուրեմն երկու տարբերակն էլ նրա համար անընդունելի են: Այս պայմաններում նրան այլ ելք չի մնում, քան պատսպարվել բանակի ստվերում:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Բիլյանա Պլավշիչն ընդդեմ Ռադովան Կարաջիչի

1 ՀՈՒԼԻՍ, RFI, BBC: Այսօր Սարաեւոյում ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչ Ռոբերտ Ֆրոուիքը հայտարարեց, որ ԵԱՀԿ-ն որոշել է բոսնիական սերբերի նախկին առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչին արգելել մասնակցելու Բոսնիա Հերցեգովինայում սեպտեմբեր ամսին ծրագրված ընտրություններին: Կարաջիչը մեղադրվում է պատերազմական հանցագործություններ կատարելու մեջ: Իսկ Միացյալ Նահանգները արտահայտվեցին բոսնիական սերբերի նախագահ Բիլյանա Պլավշիչին իշխանությունից հեռացնելու ցանկացած ոչ սահմանադրական փորձերի դեմ, որը մեղադրեց դրանում Ռադովան Կարաջիչին: Բոսնիայում ԱՄՆ-ի հատուկ բանագնաց Ռոբերտ Հելբրուքի խոսքերով՝ Սերբական Հանրապետությունում սահմանադրական կարգը խախտելու փորձերն անընդունելի են: Ինչպես BBC-ի թղթակիցն է հայտնում Սարաեւոյից, Կարաջիչը, որը իրավունք չունի աշխատելու ոչ մի պետական հիմնարկությունում, քանի որ մեղադրվում է պատերազմական հանցագործություններ կատարելու մեջ, ասում են, թե վերահսկում է ոստիկանությունն ու անվտանգության ուժերը:

Ավիավթարը Կրասնոդարում 7 զոհ խլեց

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 2 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեքշաբթի օրը Կրասնոդարի երկրամասում վթարի է ենթարկվել Մի–8ՏՄ ուղղաթիռը: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ը, մեքենան ընկել է Ստարոմինսկայա ստանիցայից 4 կիլոմետր հարավ: Նախնական տվյալներով, վթարի վայրում հայտնաբերվել է 7 դիակ: Ուղղաթիռում գտնվող ուղեւորների թիվը ճշտվում է:

Ուղղաթիռը գրանցված է Դոնի Ռոստովում տեղաբաշխված զորամասերից մեկում:

ԻՐԱՆ

Կառավարության նոր կազմը՝ օրակարգի հարց

Իրանում մայիսի 23-ի նախագահական ընտրություններից ի վեր երկրի քաղաքական շրջանակներում եւ մամուլում քննարկվող գլխավոր թեմաներից մեկը նորընտիր նախագահ Սեյեդ Մոհամմեդ Խաթեմիի կառավարության կազմի հարցն է, որը շուրջ մեկ ամիս հետո, երբ նա պաշտոնապես կստանձնի երկրի նախագահի պաշտոնը, պետք է ներկայացնի խորհրդարանի հաստատմանը: Ինչպես հայտնի է, նորընտիր նախագահի թեկնածությունը պաշտպանում էին Իրանի իսլամական վարչակարգի շրջանակներում առկա երկու քաղաքական հոսանքներ՝ ձախերը եւ չափավորականները: Հոսանքներ, որոնց միջեւ սկզբունքային որոշ հարցերում առկա են լուրջ տարաձայնություններ: Հանգամանք, որը դեռեւս ընտրություններից առաջ մտահոգության տեղիք էր տալիս: Չափավորականները, որոնք ներկայացնում են նախագահ Ռաֆսանջանիի համախոհների շրջանակը, խմբավորված են «Իրանի կառուցողականության սպասավորներ» կազմակերպության շուրջ, որը նպատակադրված է շուտով վերածվելու կուսակցության: Չափավորականները կողմնակից են քաղաքական ազատությունների շրջանակների ընդլայնմանը, երկրի Սահմանադրության համապատասխան, տնտեսական բնագավառում օժանդակում են մասնավոր հատվածի ընդլայնմանը, միաժամանակ չանտեսելով նաեւ պետականի կարեւորությունը: Ձախ հոսանքը, որը գլխավորում է «Մաջմաե Ռուհանիյունե Մոբարեզ» (մարտնչող հոգեւորականների միություն) կազմակերպությունը, նույնպես պայքարում է հանուն քաղաքական դաշտի «բացման», սակայն տնտեսական ոլորտում կողմնակից են պետական կենտրոնացված տնտեսության: Այլ կերպ ասած՝ նորընտիր նախագահի կողմնակից հոսանքների տեսակետները եթե քաղաքական հարցերում համընկնում են, ապա տնտեսականում խիստ հակասական են: Բացի այդ, արտաքին քաղաքականության ոլորտում եւս ոչ միայն որոշ դեպքերում տեսակետները լիովին չեն համընկնում, այլեւ ձախ ծայրահեղականների տեսակետները ավելի հաճախ հակասում են չափավորականների տեսակետներին:

Նման իրավիճակում թե չափավորականները, եւ թե ձախերը ձգտում են տնօրինելու կարեւորագույն նախարարությունները, ինչպիսիք են ներքին եւ արտաքին գործերի, տնտեսա-ֆինանսական, լուսավորության, մշակույթի եւ իսլամական կողմնորոշման նախարարությունները: Թվում է թե կառավարությունը կազմելու հարցում դժվարին կացության մեջ է հայտնվել նորընտիր նախագահը, հատկապես հաշվի առնելով նաեւ, որ դեռեւս խորհրդարանում մեծամասնություն կազմող եւ տնտեսական ու քաղաքական բնագավառում ազդեցիկ լծակներ տնօրինող պահպանողականները պահանջում են, որ ներկա կառավարության կազմի պահպանողական նախարարները պետք է ընդգրկվեն նաեւ նորի կազմում, իսկ մնացածը նորերով համալրվեն: Հարկ է նշել, որ նախորդ խորհրդարանում բացարձակ մեծամասնություն կազմող պահպանողականները նախագահ Ռաֆսանջանիին պարտադրեցին որոշ անձ, այդ թվում նաեւ ներքին գործերի եւ մշակույթի ու իսլամական կողմնորոշման նախարարներին: Արդյունքում պաշտոնանկ դարձավ նորընտիր նախագահ Մոհամմեդ Խաթեմին, որը Ռաֆսանջանիի կառավարությունում զբաղեցնում էր մշակույթի եւ իսլամական կողմնորոշման նախարարի պաշտոնը, սակայն պահպանողականների ճնշման հետեւանքով Ռաֆսանջանին նրան հեռացրեց կառավարության կազմից: Մինչդեռ ձախ հոսանքը, ելնելով վերջինիս ամբիոն հանդիսացող «Սալամ» օրաթերթի այս թեմայով հրապարակումներից, կողմնակից է կառավարության կազմի լիովին փոփոխությանը: Իսկ չափավորականները, որոնք, ինչպես նշվեց, նախագահ Ռաֆսանջանիի համախոհներն են, բնականաբար ձգտում են, որպեսզի ներկա կառավարության անդամների որոշ մասը ընդգրկվի նաեւ նորում: Այս բոլորից զատ պետք է հաշվի առնել նաեւ, որ նորընտիր նախագահը գործելու է մի խորհրդարանի հետ, որտեղ այնուամենայնիվ մեծամասնություն են կազմում մրցակից աջերը: Վերջիններս խորհրդարանում պաշտոնապես ձեւավորել են «Հըզբոլլահի միություն» խմբակցությունը, իսկ ձախ եւ չափավորական հոսանքի ներկայացուցիչները միասնաբար ստեղծել են «Հըզբոլլահականների միություն» խմբակցությունը, որը փոքր տարբերությամբ զիջում է նախորդին: Այսուհանդերձ նորընտիր նախագահը ջանքեր է գործադրում, որպեսզի կառավարություն-խորհրդարան հարաբերություններում հանուն երկրի շահերի տիրող լինի փոխըմբռնման եւ կառուցողական մթնոլորտը: Թերեւս նշվածի վկայությունը կարող է հանդիսանալ Մոհամմեդ Խաթեմիի խորհրդարանին հասցեագրված ջերմ, բարեկամական ոգով շարադրված ուղերձը:

Ինչ վերաբերում է կառավարության կազմին, ապա նորընտիր նախագահը, ըստ երեւույթին, ընտրություն կկատարի գերադասելով հավասարիմ մնալ իր հայտարարած սկզբունքներին, ասել է թե՝ «անկուսակցականի» դիրքերից, տուրք չտալով տարբեր հոսանքների կողմից գործադրվող ճնշումներին, հասարակաքաղաքական եւ տնտեսական հարցերում իր տեսակետներին համապատասխան գործիչների թվից: Նա տնտեսական բնագավառում հակված է շարունակելու Ռաֆսանջանիի քաղաքականությունը, իսկ ներքին քաղաքական ոլորտում Սահմանադրության լիարժեք կյանքի կոչմանը, այլախոհականի նկատմամբ հանդուրժողականություն, խոսքի ազատության, քաղաքական դաշտի «բացման», օրենքների իշխանության հաստատմանը հասարակական կյանքի բոլոր ասպարեզներում: Արտաքին քաղաքականության ոլորտում գերադասում է հավասարակշիռ, բնականոն հարաբերություններ բոլոր երկրների հետ: Հաշվի առնելով խորհրդարանի ներկա կազմը եւ մի շարք այլ հանգամանքներ, անգամ եթե նորընտիր նախագահին հաջողվի խորհրդարանի վստահության քվեն ստանալ ընտրած կառավարության կազմի նկատմամբ, այնուհանդերձ նախընտրական խոստումներն իրականացնելու ճանապարհը հարթ չի լինելու: Քանի որ, եթե ներքին քաղաքականության հարցերում նորընտիր նախագահի ծրագրերը հավանություն կգտնեն հըզբոլլահականների միության խմբակցության, ինչպես նաեւ որոշ անկախ պատգամավորների կողմից, ապա տնտեսական հարցերում բացառված չէ, որ ձախերը չպաշտպանեն նախագահին: Բացի այդ, խորհրդարանում հաստատված օրինագծերն ու որոշումները հնարավոր է, որ մերժվեն «Շորայե Նեգահբանի» կողմից, որտեղ մեծամասնություն են կազմում պահպանողականները: Ըստ Իրանի սահմանադրության, խորհրդարանում հաստատված բոլոր օրենքներն ու օրինագծերը օրենքի ուժ են ստանում լոկ խորհրդակցական այս օրգանի հաստատումից հետո միայն, որը քննարկում է տվյալ որոշման կամ օրինագծի համապատասխանությունը սահմանադրության սկզբունքներին, նկատի ունենալով, որ սահմանադրության մեկնությունը եւս «Շորայե Նեգահբանի» մենաշնորհն է:

Եվ, ինչպես նշվեց, նորընտիր նախագահի կառավարության հարցի շուրջ քննարկումները մեծ տեղ են զբաղեցնում քաղաքական շրջանակներում ու մամուլում, սակայն կոնկրետ անուններ շատ քիչ են հնչում, այդ թվում ՄԱԿ-ում Իրանի ներկայացուցիչ Խառազին որպես արտգործնախարարի, ներկա լուսավորության նախարար Նաջաֆին, Բուհերի Նամազին ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի թեկնածուներ են դիտվում: Ըստ երեւույթին քաղաքական մթնոլորտը չշիկացնելու նպատակ է հետապնդում առայժմ պաշտոնապես որեւէ ընտրված թեկնածուի անվան չհայտարարվելը, քանզի արդեն իսկ աջ մամուլը իր քննադատությունների թիրախն է դարձրել Նաջաֆիին: Այսուհանդերձ կարելի է ենթադրել, որ նորընտիր նախագահ Մոհամմեդ Խաթեմիի կառավարության կազմի ավելի քան 80 տոկոսը նոր դեմքեր կլինեն:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Բանիմաց մտավորականները Թուրքիայում կողմ են Հայաստանի հետ կապերի զարգացմանը

Բարսեղ Թուղլաջյան: Միջազգային ճանաչում եւ համբավ ունեցող պոլսահայ գիտնական: Ասում են՝ հանրագիտակ: Ծնվել է Սամաթիայում՝ պոլսահայության առաջին գաղթավայրում, ուր Թուղլաջյանների տոհմը Տարոնից է (Մուշից) գաղթել 350 տարի առաջ: Անգլերեն եւ թուրքերեն լեզուներով հրատարակել է շուրջ 30 գիրք եւ մոտավորապես նույնքան ուսումնասիրություն սպասում են իրենց լույս ընծայմանը: Հեղինակել է նաեւ թուրքալեզու խոշորագույն՝ հինգ հատորանոց «Օվկիանոս» հանրագիտարանային բառարանը, որը տեղ է գտել աշխարհի խոշորագույն գրադարաններում, այդ թվում նաեւ մեր Մատենադարանում: Հիշյալ աշխատանքի շնորհիվ պարոն Թուղլաջյանը ճանաչվում է նաեւ խորհրդային մասնագետների կողմից եւ իր մասին պարբերություն գտնում նաեւ «Սովետական հանրագիտարանի» էջերին: ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի հրավերով նա 1969-ին պատմա-բանասիրական ուսումնասիրություններ կատարելու նպատակով այցելում է Մոսկվա եւ Լենինգրադ, ուր եւ ծանոթանում է երիտասարդ գործընկերոջ՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Նույն 1969-ին պարոն Թուղլաջյանը հնարավորություն է ունենում առաջին անգամ հյուրընկալվելու հայրենիքում եւ ուղղակի շփման մեջ մտնելու հայ գիտական շրջանակների հետ:

Խորհրդային ժամանակներում գիտնականը եւս յոթ անգամ լինում է Երեւանում, իսկ 1995-ին կատարում է իր առաջին այցը նորանկախ Հայաստան: Այդ ժամանակ հանդիպում է արտգործնախարար Վահան Փափազյանի հետ, իսկ Ժիրայր Լիպարիտյանի հետ ունեցած հարցազրույցը տպագրվում է թուրքական մամուլում:

Թուղլաջյանը բազմաթիվ եւ արժեքավոր հայագիտական ուսումնասիրությունների հեղինակ է (կապված հայերի դերի մասին Օսմանյան Թուրքիայի քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային կյանքում), որոնց տպագրությունը Թուրքիայում ժամանակին ունեցել է նաեւ բացասական արձագանք: Ներկայումս գիտնականի միջազգային վարկանիշը այնքան բարձր է, որ նա հարեւան հանրապետությունում ընդունված է որպես գիտական վերնախավը ձեւավորող լավագույն ներկայացուցիչներից մեկը:

Այս օրերին պարոն Թուղլաջյանը կրկին Հայաստանում է, ժամանել է Հալեպից, որտեղ (ինչպես նաեւ Դամասկոսում) ՀԲԸՄ հրավերով հայ համայնքների համար կարդացել է մի շարք դասախոսություններ: Ի դեպ, հունիսի 27-ին, պարոն Թուղլաջյանը «Բալյան ընտանիքի մասին» դասախոսություն կարդաց նաեւ Երեւանի պետական համալսարանի մեծ դահլիճում:

Գիտնականին հանդիպեցինք Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ ունեցած նրա տեսակցությունից անմիջապես հետո...

– Պարոն Թուղլաջյան, թուրքական պատմագրությունը, հայտնի է, որ աչքի չի ընկնում գիտական մոտեցմամբ, եւ Էվլիա Չելիբիից սկսած մինչեւ վերջին ժամանակները իրականացվել է պատմական փաստերի բացահայտ մի կեղծընթաց: Դուք սերտ շփումներ ունեք թուրք մտավորականության հետ: Ի՞նչ տրամադրություններ եք նկատում այսօր թուրք գիտնականների մեջ, մասնավորապես Հայաստանի եւ մեր երկրի անցյալի հանդեպ...

– Մինչեւ աշխատություններիս լույս տեսնելը («Բալյան ընտանիքի դերը օսմանյան ճարտարապետության մեջ» եւ «Տասյան ընտանիքի դերը օսմանյան քաղաքական, տնտեսական եւ հասարակական կյանքում») թուրք գիտնականները բացարձակապես գաղափար չունեին, որ Պոլսում գտնվող XIX-րդ դարի բոլոր պալատները, վեց մզկիթ, եկեղեցիներն ու զորանոցները նախագծված եւ կառուցված են հայերի Բալյան ընտանիքի անդամների կողմից: Գիրքը տպագրվեց 1982-ին. եւ ֆանատիկոսների մի խումբ, ինչպիսին կա ամեն ազգի մեջ, սկսեց հալածանքի ենթարկել իմ անձը...

– Դրսեւորումներն ինչպիսի՞ն էին:

– Մասնավորապես, ասվում էր եւ գրվեց այդ մասին, «թե ինչպե՞ս կարող է պատահել, որ մեր XVIII եւ XIX դդ.-ի բոլոր կառույցների ճարտարապետները հայեր են»: Այնուամենայնիվ, իմ ուսումնասիրությունը հենված էր զուտ պատմական փաստերի եւ վավերագրությունների վրա, ինձ թույլ տվեցին պաշտոնական մի [illegible] հրապարակել, որով եւ [illegible]: Իսկ հետո, 1990-ին աշխատությունս վերահրատարակվեց եւ այն էլ 2.5 անգամ ավելի մեծ տպաքանակով, ավելի ճոխ եւ հարուստ, քան առաջին տպագրությունը: Այն լույս տեսավ անգլերեն լեզվով, եւ ես Էդինբուրգում հնարավորություն ունեցա անձամբ մատուցելու թագուհի Եղիսաբեթ II-ին:

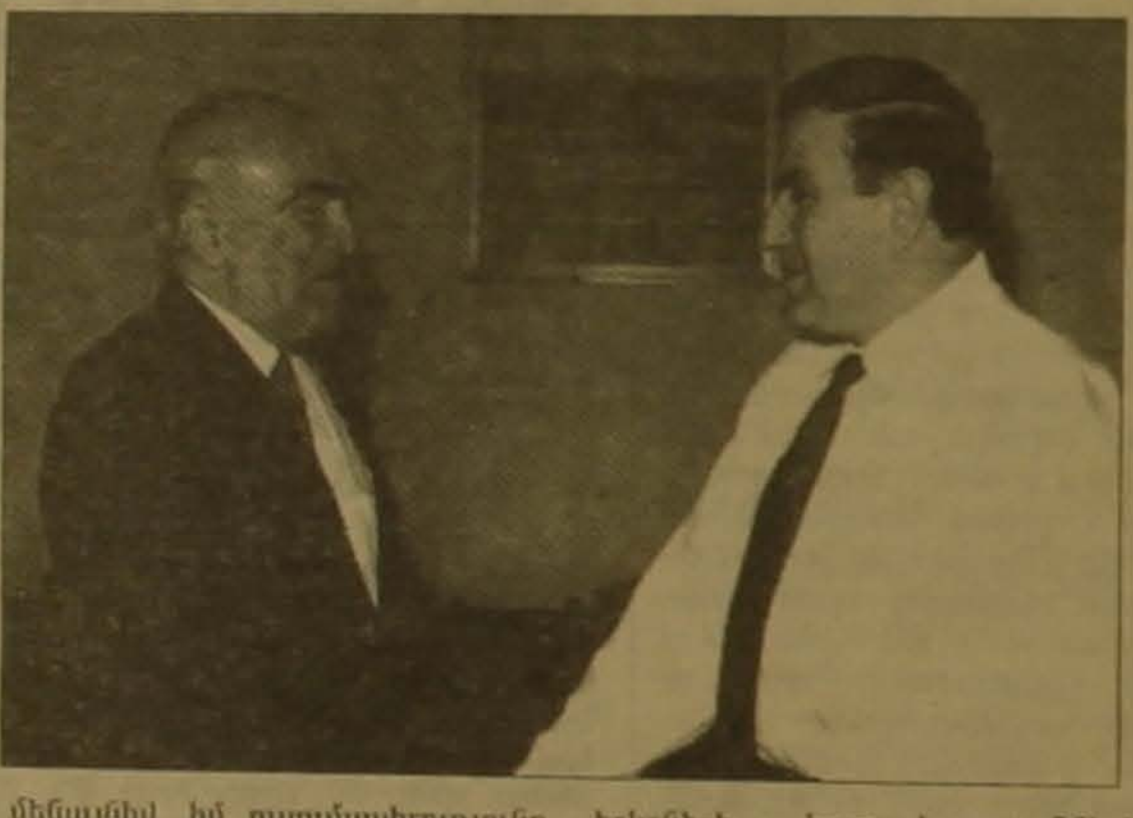

– Ի՞նչ կարծիք ունեք հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման հեռանկարների մասին եւ ի՞նչ կարծիք ունի այս հարցի վերաբերյալ թուրք մտավորականությունը:

– Բանիմաց մտավորականությունը Թուրքիայում կարծում է, որ երկու երկրների հարաբերությունները պետք է անպայման զարգանան: Ինչպես ժողովուրդների բարեկամության, այնպես էլ տնտեսական ու մշակութային զարգացման տեսակետներով:

– Սակայն չէ՞ որ բնականաբար դեմ չլինելով բարեկամության ընդհանուր գաղափարներին, այնուամենայնիվ, տվյալ պարագայում մեր ոչ պակաս բանիմաց մտավորականությունը կարեւորում է Ցեղասպանության ճանաչման եւ հետեւանքների վերացման գործոնը:

– Գուցե այդ հարցը ժամանակի ընթացքում լուծվի բարոյապես: Դա խնդրո առարկա չի դառնում, սակայն, հետագայում, երբ մեր երկու երկրների միջեւ զարգանան փոխշահավետ հարաբերություններ, չի բացառվում, որ այդ հարցը նույնպես առաջ քաշվի, անշուշտ, մտավորականների կողմից եւ հանգի ինչ-որ լուծման:

– Իսկ այսօր տեսնո՞ւմ եք նման հարաբերությունների զարգացման միտում կամ հեռանկար:

– Այո, տեսնում եմ...

– Ինչպե՞ս...

– Ավելի շուտ հույսով եմ, որ ժամանակի ընթացքում կարող են վերանալ բարոյական խոչընդոտները:

– Դուք հանդիպել եք Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Ծրագրվա՞ծ էր այդ հանդիպումը եւ եթե կարելի է, ինչի՞ մասին էիք խոսում...

– Հանդիպումը ծրագրված չէր, ես պարզապես զանգահարեցի իմ վաղեմի բարեկամին, իմ հին գործընկերոջը եւ հանդիպում խնդրեցի: Հիշեցինք մեր երիտասարդության տարիները: Մեր զրույցից համոզվեցի, որ հարգարժան նախագահը, իսկապես, աստվածային բարիք է եղած մեր ժողովրդի համար, որպես հեռատես պետական գործիչ: Բնականաբար, խոսեցինք նաեւ մեր երկու երկրների հարաբերությունների շուրջ: Նա ասաց, որ իբրեւ ինտերնացիոնալիստ մարդ կողմ է բոլոր-բոլոր ժողովուրդների եւ մասնավորապես, հայ եւ թուրք ժողովուրդների միջեւ լավ հարաբերությունների հաստատմանը:

– Ներկայումս հրատարակության պատրաստ ի՞նչ երկասիրություններ ունեք:

– Երկար տարիների հետազոտությունների արդյունքում այժմ հրատարակության եմ պատրաստել հետեւյալները՝ օսմանյան պատմությունը ըստ սուլթանների գահակալության շրջանների հերթականության, Կ. Պոլսո ժամանակագրությունը (հռոմեական, բյուզանդական եւ օսմանյան շրջաններ, մինչեւ 1923 թ.), ուսումնասիրություն հայատառ թուրքերեն գրականության մասին, հայկական կենսագրական բառարան, Գրիգոր Զոհրապը որպես քաղաքական ու հասարակական գործիչ, կինը Թուրքիայում: Այս գործերը լույս են տեսնելու թուրքերեն եւ անգլերեն լեզուներով:

– Ինչպե՞ս է Թուրքիայում մտավորականությունը դիմավորում Ձեր հայագիտական ուսումնասիրությունները:

– Իսկական մտավորականի կոչմանն արժանի մարդիկ իմ գործերը երկրի համար օգտակար են համարում, համոզված, որ Թուրքիայի անցյալի ու ներկայի պատմությունը զգալիորեն թերի կմնա առանց հայկական ներդրումների: Ապացույցն այն է, որ իմ հրատարակած երկերը թուրքական թերթերում եւ հանդեսներում ընդհանրապես օգտակար գնահատականի են արժանացել:

Բ. Թուղլաջյանի հետ հանդիպեցինք նաեւ ավելի ուշ, Արցախ կատարած կարճատեւ այցից հետո: Ստեփանակերտում նա հանդիպել էր ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար Լեոնարդ Պետրոսյանի հետ: Եղել էր Գանձասարի վանքում, տեսակցություն ունեցել Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպս. Մարտիրոսյանի հետ: Արցախ մեկնելուց առաջ պրն. Թուղլաջյանը հանդիպել էր նաեւ ՀՀ արտաքին գործոց նախարար Ալեքսանդր Արզումանյանի հետ եւ զրուցել Հայաստան-Թուրքիա առեւտրատնտեսական ու մշակութային կապերի զարգացման անհրաժեշտության շուրջ:

ԱՐԻՍ ԴԱԶԱՆՑՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Ալեք Մանուկյան կրթօջախ համանուն փողոցում

Արվեստի ակադեմիայից ոչ հեռու, մեծանուն բարերար Ալեք Մանուկյանի անունը կրող փողոցում է գտնվում Գյումրիի երաժշտական ուսումնարանի նախկին շենքը, որը երկրաշարժից հետո մինչեւ վերջերս քաղաքի լքված շինարարությունների թվում էր: Ապրիլի վերջերից այն գործուն շինհրապարակի է վերածվել: Ծավալված վերականգնման-վերակառուցման աշխատանքներն ավարտելուց հետո շենքը ծառայելու է որպես դպրոց եւ կոչվելու է Ալեք Մանուկյանի կրթօջախ: Շինվերականգնման աշխատանքները ֆինանսավորվում են Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության եւ ՀՀ պետբյուջեի կողմից: Պատվիրատուն Շիրակի մարզպետարանն է: Աշխատանքներն իրականացնում են «Շիրակշին» ՓԲԸ «Արագած» դուստր ձեռնարկության շինարարները: Նախատեսված է օբյեկտը շահագործման հանձնել 1998 թ. հունիսին:

Նոր մասնագիտություններ մանկավարժական ինստիտուտում

Վերջին տարիներին մի շարք նոր մասնագիտություններ են սկսել ուսուցանվել Գյումրիի Միքայել Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտում: Մասնավորապես, գալիք ուսումնական տարում առաջին շրջանավարտները կտա ֆրանսերենի բաժինը, որտեղ ուսուցումը հինգ տարի է: Ինչպես տեղեկացրեց բուհի ռեկտոր, ֆիզմաթ գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սամվել Սարգսյանը, այս տարի ինստիտուտում բացվում է նաեւ գերմաներենի բաժին, ուր առաջին անգամ կկատարվի 10 դիմորդների ընդունելություն, այդ թվում 5-ը՝ վճարովի ուսուցմամբ: Նոր է նաեւ մանկավարժության ու հոգեբանության բաժինը: Իսկ վերջերս ֆիզմաթ ֆակուլտետում բացված եւ «Ինտերնետ» ցանցին հաղորդակից համակարգչային ուսումնական կենտրոնը հնարավորություն կտա միջին կուրսերի ուսանողների թվից մասնագետներ պատրաստել կիրառական տնտեսագիտության եւ ինֆորմատիկայի գծով:

Ընդհանուր առմամբ, այս տարի նախատեսվում է 19 մասնագիտությունների գծով ինստիտուտ ընդունել 408 դիմորդների (147-ը՝ պետպատվերով, 261-ը՝ վճարովի): Ի դեպ, նրանց թվում կլինեն երկրաշարժից որբացած պատանիներ ու աղջիկներ, որոնք կօգտվեն արտոնություններից: Նրանցից 14-ն այժմ սովորում են տարբեր առարկաներից այստեղ կազմակերպված անվճար նախապատրաստական դասընթացներում: Նման դասընթացներ ինստիտուտում կազմակերպվում են արդեն երրորդ տարին՝ Գյումրիի մանկական ֆոնդի եւ բուհի ռեկտորատի համատեղ նախաձեռնությամբ, տեղական իշխանության աջակցությամբ:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԼՂՀ

Իրինա Ալեգրովա. «Կեցցեն Արցախն ու ազատ Շուշին»

Ռուս էստրադային արվեստի ներկայացուցիչները շարունակում են հյուրախաղերով հանդես գալ Լեռնային Ղարաբաղում: Օրերս Ստեփանակերտի լեփ-լեցուն մարզադաշտում տեղի ունեցավ Ռուսաստանի էստրադային փայլուն աստղերից մեկի, ծագումով ղարաբաղցի Իրինա Ալեգրովայի (Սարկիսովայի) համերգը: Նա ԼՂՀ ժամանեց «Յունիստեր» ԼՂՀ ՍՊԸ-ի նախաձեռնությամբ: Փոթորկալից եղանակն էլ շուռ եկավ արեւին, ու երգչուհին մի առանձին հմայքով ու նրբանկատությամբ կատարեց հանրահայտ երգի տողերը՝ «Ես ամպերը կցրեմ ձեռքերով եւ կփակեմ դուռն անցյալի»: Համերգի ընթացքում երգչուհին նշեց, որ հայրը ծնունդով Շուշիից է. իր այցն ու համերգը նվիրում է Շուշիի ազատագրմանը: Արտառոց էր համերգից հետո երգչուհու հանդիպումը Ստեփանակերտում ապրող արյունակից բարեկամների հետ: Մեր կողմից ավելացնենք, որ ՀՀ մշակույթի նախարարությանը եւ ԼՂՀ մշակույթի պետվարչությանը չէր խանգարի ժողովրդական արտիստի կոչում շնորհել Իրինա Ալեգրովային, հաշվի առնելով նրա հսկայական հեղինակությունը եւ ժողովրդականությունը ԱՊՀ երկրներում: Ադրբեջանցիները նման հնարավորություն բաց չէին թողնում:

Վ. Ա.

Վերստեղծելով վերածննդի ոգին

Հիմնվելով Ռոյթեր լրատու գործակալության տվյալների վրա, «Իրան Նյուզ» թերթը տեղեկացնում է, որ նախատեսվում է Շեքսպիրյան հանրահայտ Գլոբ թատրոնի վերանորոգման աշխատանքներն ավարտին հասցնել մինչեւ 1999 թվականի սեպտեմբերը, որպեսզի հնարավոր լինի պաշտոնապես նշելու այնտեղ կայացած թատերական առաջին ներկայացման 400-ամյակը:

Բայց չսպասելով այդ հիշարժան տարեթվին՝ մայիսի 27-ին արդեն այնտեղ կայացել է մերօրյա առաջին հրապարակային ներկայացումը, որի ընթացքում բեմադրող ռեժիսոր Մարկ Ռայլանսը, որը նաեւ կատարել է գլխավոր դերը, ջանք չի խնայել «Հենրի V»-ը Շեքսպիրյան դարաշրջանի ոգուն ինչքան հնարավոր է հարազատ դարձնելու համար: Առաջին հերթին, ինչպես այն ժամանակ ընդունված էր, նա բոլոր դերերը վստահել է տղամարդկանց: Հագուստները պատվիրել է սվել էլիզաբեթյան դարաշրջանի կարելու տեխնիկայով եւ ոճով: Իսկ հանդիսատեսի ամբոխի այն մասը, որ բեմի առաջ է կանգնել, վճարել է ընդամենը մեկ պեննի, ինչպես պետք է վճարած լինեին 400 տարի առաջ:

«Ինձ պատող ռոմանտիկական րոպեներին ես զգում եմ անցյալի ստվերը, բայց սա ոչ ժամանակակից բեմական այգի է, ոչ էլ թատրոն-թանգարան», բացման խոսքում ասել է դերասան Դեյվիդ Ֆիլդերը:

Մոտ 1.500 հոգի է ներկա եղել բացօթյա փայտաշեն թատրոնի ներկայացմանը, որը հրաշալի առիթ է հանդիսացել վերապրելու 16-րդ դարի ամբողջ շունչը: Հանդիսատեսները, փայտյա նստարանների վրա նստած թե կանգնած, ոգեւորված ծափահարել են եւ սուլել համապատասխան րոպեներին ճիշտ այնպես, ինչպես, ենթադրվում է, Շեքսպիրի ժամանակ արած նրանց ժամանակակիցները:

Գլոբ թատրոնի 30 միլիոն ֆունտ ստեռլինգ (50 մլն դոլար) արժողությամբ վերանորոգման աշխատանքների ծրագիրը վաղամեռիկ ամերիկացի ռեժիսոր Պոլ Ուանամեյկերի մտահղացումն էր: Թատրոնը գտնվում է նախկին վայրում՝ Թեմզայի հարավային մասում, Ս. Պողոս հոյակերտ տաճարի դիմաց:

Հ. Ծ.

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Դասաեւը կարծես գետնի տակ է անցել

Դասաեւին արտասահման ճանապարհեցին թեթեւ ափսոսանքով: Հարկավ, այդ օրերին աշխարհի լավագույնը համարվող դարպասապահը մեկնում էր միջակ իսպանական «Սեւիլիա»: Սակայն 80-ականների վերջերին ֆուտբոլային աստղերի միգրացիան զանգվածային չէր դեռեւս, մեկնումները անսովոր էին, եւ այդ պատճառով յուրաքանչյուր ֆուտբոլիստի արտասահմանում աշխատանքի անցնելն ընդունվում էր բարյացակամորեն՝ թող ճանաչված վարպետները վաստակեն ծերության համար: Ո՞ւմ մտքով էր անցնում, թե այդ՝ իր ներքին կառուցվածքով խորհրդային մարդու համար կարող է հանկարծ ընտելացման խնդիր ծագել: Եվ ո՞վ իմանար, չէ՞ որ Եվրոպան իր ֆուտբոլային դռները նոր-նոր էր բացում Խորհրդային Միության համար: Դասաեւը ամենաառաջին մեկնողներից էր:

«Սեւիլիայում» Ռինատի գործերը հենց սկզբից «չկպան»: Ըստ երեւույթին, դարպասապահի նրա կարողությունների հանդեպ հավատն այնքան մեծ էր, որ կամա թե ակամա թիմի յուրաքանչյուր պարտություն վերագրվում էր նրան: Եվ շուտով Դասաեւը մնաց առանց դարպասների: Մի որոշ ժամանակ նրան օգտագործում էին որպես դարպասապահների մարզիչ, իսկ հետո...

Թե հետո ինչ պատահեց Դասաեւի հետ, ոչ ոք ճիշտ չգիտի: Ոմանք ասում են, թե նա բիզնեսով է զբաղվում, սեփական խանութ է բացել, սակայն շուտով սնանկացել է: Ոմանք պնդում էին, որ նրա ընտանիքում ամեն ինչ չէր կարգին՝ նրա կինը՝ նախկինում ճանաչված մարմնամարզուհի Նելլի Գասը երկու դուստրերի հետ Սարագոսա է հեռանում եւ Ռինատը դարդոտված, խմիչքին է տրվում:

Վերջին անգամ Ռինատին տեսել էին 2 տարի առաջ: Այդ ժամանակ «Սպարտակի» նրա թիմակիցները մտադրվել էին Դասաեւի հրաժեշտի խաղ կազմակերպել «Լուժնիկիում», սակայն, ինչպես հաճախ է պատահում, պատշաճ հրաժեշտի փող չգտնվեց: Ասում են, որ այդ օրերին Ռինատի տեսքը մի բան չէր՝ գիրացել էր, նոր շփումներից խուսափում էր... Այդ նույն 95-ին էր վերջին անգամ Մոսկվայում՝ հոր թաղմանը: Եվ այդ օրվանից նրա մասին ոչ մի լուր: Անցյալ աշնանը Օլեգ Ռոմանցեւը իր ընկեր Ռինատին մտադրվել էր առաջարկել «Սպարտակի» դարպասապահների մարզչի պաշտոնը, սակայն չկարողացավ գաղափարն ի կատար ածել՝ Ռինատին ուղղակի չգտավ:

«Մարտին մի դիտվածով Սեւիլիայում էի, գրում է «Կոմսոմոլսկայա պրավդայի» թղթակիցը: Ծանոթ մի լրագրող, որ վերջերս Դասաեւի կենսագրությունն էր գրել, առաջարկեց իսպանական լայնություններում Դասաեւին գտնելու միակ տարբերակը. «Սեւիլիայի կենտրոնում կգտնես «Խորխե իգլես» շքեղ հանրախանութը, մեջքով կկանգնես դեպի այն եւ կտեսնես մի հյուրանոց, այնտեղ կա մի իսպանացի, որը երեք տարի առաջ Ռինատի մոտ ընկերն էր, նա էլ հենց կհուշի որտեղ փնտրել»: Հանրախանութի դիմաց միանգամից երեք հյուրանոց գտնվեց, սակայն ոչ մեկում էլ Ռինատի ընկերը չկար: «Սեւիլիա» ֆուտբոլային ակումբում Դասաեւի մասին բոլոր հարցերին միայն ձեռքերը թափահարեցին՝ չգիտենք, թե որտեղ է նա, քաղաքից դուրս, ինչ-որ տեղ:

«Եվ ինչո՞ւ եք նրան փնտրում, ասաց Դասաեւի նախկին ակումբակիցներից մեկը, մարդն ուզում է երկրորդ քաղաքացիություն ձեռք բերել, դրա համար անհրաժեշտ է եւս մեկ տարի ապրել Իսպանիայում՝ 10-րդ տարին: Եվ ի՞նչ է նա կորցրել Ռուսաստանում, մշտական հաշիվների մաքրում, կեղտ, նա բավականաչափ տեսել է դրանից: Ինչո՞ւ եք փնտրում, եթե նա ցանկանա, ինքը կլողա ջրի երես, իսկ այժմ դեռ չի ուզում: Դա նրա գործն է»:

...Այդուամենայնիվ, դժվար է հավատալ, որ բազմահազար երկրպագուների կուռքի ճակատագիրը միայն նրան է հետաքրքրում: Չէ՞ որ նա Դասաեւն է, մեր երիտասարդության կուռքը: Եվ թող, որ նրան հրաժեշտի խաղ չէին կազմակերպել: Նա դրան իսկապես արժանի է, ափսոս, որ... կորել է:

Ար. Ս.

ԼՈՒՐԵՐ

Հարություն Սոֆյանը մեկնեց Հոլանդիա

Այսօր Հոլանդիա մեկնեց Երեւանի քաղաքապետարանի թենիսի օլիմպիական հերթափոխի մասնագիտացված մարզադպրոցի սան, 14-ամյա Հարություն Սոֆյանը: Հայ խոստումնալից թենիսիստը, մարզաձեւի միջազգային ֆեդերացիայի որոշմամբ, վերջերս Կիեւում կայացած միջազգային մրցաշարում ցուցադրած փայլուն խաղի համար ընդգրկվել է եվրոպայի հավաքականի կազմում եւ ուսումնամարզական հավաք կանցկացնի եվրոպական 5 երկրներում, միաժամանակ մասնակցելով միջազգային մրցաշարերի: Այս մասին հայտնում են սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից:

Հայ հեծանվորդները կմասնակցեն աշխարհի գավաթի խաղարկությանը

Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից տեղեկացանք, որ այսօր Հունաստան կմեկնեն երկու հայ հեծանվորդներ՝ ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ուսանողներ Կարեն Սոլոյանը եւ Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի մասնակից Արսեն Ղազարյանը: Մեր հանրապետության պատվիրակները կմասնակցեն այդ երկրում կայանալիք աշխարհի գավաթի խաղարկության 5-րդ փուլին:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Թայսոնին կրկին դատում են

WBA ծանր քաշում աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը հայտնվել է բոլորի ուշադրության կենտրոնում շաբաթ օրը կայացած Էվանդեր Հոլիֆիլդի դեմ հատուցման մենամարտից հետո, որի ընթացքում հրաշքով լցրկեց մրցակցին ականջից: Հրավիրված մամուլի ասուլիսում տրված բացատրությունից հետեւում է, որ բռնցքամարտիկը գտնվել է ծայրահեղ լարված նյարդային վիճակում

Հոլիֆիլդը զրուցում է լրագրողների հետ ականջի վիրահատությունից հետո

եւ իր արարքները չի վերահսկել: Թայսոնը գրեթե նվաստացած ներում է խնդրել եւ պնդել, որ նման միջադեպ այլեւս չի կրկնվի: Այսօր արդարանալը նրա համար չափազանց կարեւոր է, հակառակ դեպքում ոչ միայն կորակազրկվի, այլեւ երկրորդ անգամ կազատազրկվի: Միաժամանակ Ֆլորիդայի եւ Կալիֆոռնիայի հեռուստադիտողները դիմել են դատարան պահանջելով խստորեն պատժել Թայսոնին: Նրանց խոսքերով, իրենք կաբելային հեռուստատեսությանը վճարել են 50-ական դոլար, որպեսզի ականատես լինեն ազնիվ մենամարտի, այլ ոչ թե տեսնեն, թե ինչպես է մեկը կծում մյուսին: Այդ ընթացքում ԱՄՆ Նեւադա նահանգի բռնցքամարտի հանձնաժողովը Թայսոնին ոչ մարզական վարքի համար ժամանակավորապես արգելել է հանդես գալ ռինգում եւ սառեցրել նրա 30 մլն դոլար պարգեւը: Սակայն այս վճիռը վերջնական չէ, քանի որ Թայսոնի մասնակցությամբ մրցամարտերը հսկայական եկամուտ են բերում: «Կծան Մայքի» գործով դատավճիռը կկայացվի հաջորդ շաբաթ:

Ռուսիակը շարունակում է պայքարը

Բասկետբոլի Ռուսաստանի հավաքականը շարունակում է պայքարը Իսպանիայում անցկացվող եվրոպայի առաջնությունում: Երկրորդ փուլի երկրորդ խաղում ռուսները 87-69 հաշվով առավելության հասան Իսրայելի հավաքականի նկատմամբ: Հաջորդ մրցամարտում նրանք հանդիպեցին Լիտվայի թիմին: Այս խաղում որոշվում էր թիմերի դիրքը E ենթախմբում: Պարտվելու դեպքում հաջորդ հանդիպումը ռուսներն անցկացնելու էին 1995 թ. եվրոպայի չեմպիոն Հարավսլավիայի թիմի դեմ: Խաղի արդյունքն ինչ-որ տեղ կարելի է անսպասելի համարել. ռուս բասկետբոլիստները հաղթեցին 93-64 հաշվով: Քառորդ եզրափակիչում նրանք կհանդիպեն իսպանացիներին: Պետք է ասել, որ թե հարավսլավացիները եւ թե իսպանացիները դասվում են «սուրբ կովերի» շարքը, որոնց միշտ համակրում են մրցավարները, սակայն Ռուսաստանի հավաքականի մարզիչ Սերգեյ Բելովը հայտարարել է, որ ոչ մի տարբերակի մասին երբեք չի մտածել եւ իր սաներին միշտ տրամադրել է հաղթանակի:

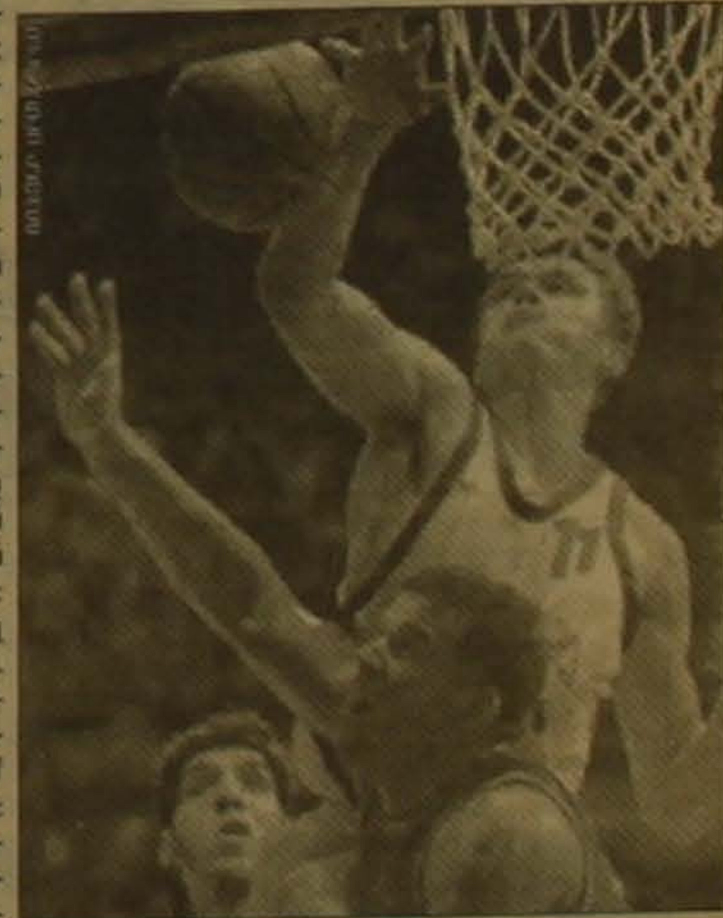

Պահ Իսպանիա-Հարավսլավիա խաղից

Լեհաստանի հավաքականը 86-76 հաշվով հաղթեց գերմանացիներին եւ մյուս փուլում ուժերը կչափի հույների հետ: Լեհական թիմի հաջող ելույթները այս մրցաշարի հայտնությունն են: Հարավսլավիայի թիմն առավելության հասավ իտալացիների նկատմամբ 79-70 հաշվով եւ քառորդ եզրափակիչում կհանդիպի ավելի թույլ մրցակցի՝ Լիտվայի հավաքականին: Պայքարը կշարունակեն նաեւ իտալացիները, որոնք էլ կհանդիպեն թուրքիայի բասկետբոլիստներին

Կյանքը վտանգելը նրանց մասնագիտությունն է

Հոլանդիայի Էսսեն քաղաքում խճուղային-օղակաձեւ մոտոարշավի (500 խոմ դասում) աշխարհի առաջնության փուլի որակավորման մրցավազքի ընթացքում իսպանացի Ալեքս Կրեւիլը կորցրեց մոտոցիկլի ղեկավարումը եւ ընկավ: Աշխարհի փոխչեմպիոնը լուրջ վնասվածքներ ստացավ եւ շաբաթ օրը մեկնարկ դուրս չի գա: Հիվանդասենյակում Կրեւիլի հարեւանները, հավանաբար, կդառնան ծայրահեղ մարզաձեւերի մրցումների որոշ մասնակիցներ: Բարձր նպատակի հասնելու համար սեփական կյանքը վտանգելու ունակությունը միավորում է այս յուրօրինակ մարզիկներին: Այս անգամ նրանց բախտը չբերեց, բայց նրանք չեն հանձնվում եւ նորից մեկնարկ դուրս կգան... անպայման կհաղթեն:

«Բարսելոնը» նվաճեց Իսպանիայի թագավորի գավաթը

Մադրիդի «Սանտյագո Բեռնաբեու» մարզադաշտում շաբաթ օրը Իսպանիայի թագավորի գավաթը վիճարկեցին կատալոնյան «Բարսելոնն» եւ «Բետիս» (Սեւիլիա) ակումբները: 120 րոպեների լարված պայքարում գրանցված 3-2 հաշիվը լիովին արտացոլում է ուժերի հարաբերակցությունը: Առաջին խաղակեսում ակտիվ էին գործում «Բետիսի» ֆուտբոլիստները: 11-րդ րոպեին մրցակցի տուգանային հրապարակ ներխուժած Ալֆոնսոն գնդակը ուղարկեց ուղիղ «Բարսայի» դարպասապահի վրա: Անհեթեթ ռեկոշետից հետո գնդակը հայտնվեց դարպասում: Միայն խաղակեսի վերջում «Բարսելոնի» մեկ այլ պորտուգալացի ֆուտբոլիստ Լուիշ Ֆիգուին հաջողվեց հավասարեցնել հաշիվը: Նիգերիացի Ֆինիդիի անցումը, որը փոխանցում ստացավ Ալֆոնսոյից, արդյունավետ ավարտվեց եւ 82-րդ րոպեին հաշիվը դարձավ 2-1: Սակայն 4 րոպե անց Պիցցին կրկին վերականգնեց հաշվի հավասարակշռությունը: Լրացուցիչ ժամանակի առաջին 15 րոպեն անարդյունավետ էր: Միայն 115-րդ րոպեին Ֆիգուն փոխանցում ստանալով նիգերիացի Էմանուել Ամունիկեից՝ վերջակետ դրեց լարված հանդիպմանը:

Կաֆելնիկովի սպասելիքները չարդարացան

Երկարատեւ անձրեւներից հետո, ինչը ուիմբլդոնյան մրցաշարի ընթացքում չէր եղել 88 տարի, վերսկսվեցին կանոնավոր հանդիպումները: Առաջին խոշոր անակնկալի հեղինակ դարձավ ֆրանսուհի Սանդրին Տեստյուն, որը հաղթեց աշխարհի թիվ երկու ռակետ Մոնիկա Սելեշին (0-6, 6-4, 8-6): Անգլիայում Սելեշը միշտ ձախողվում է՝ այս մրցաշարը նա երբեք չի շահել:

Ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը առավելության հասավ ավստրալիացի Ջեյսոն Սթոլթենբերգի նկատմամբ (6-3, 7-6, 4-6, 6-3) եւ չորրորդ փուլում հանդիպեց գերմանացի Նիկոլաս Կիֆերին: Այս խաղից առաջ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին տված հարցազրույցում Կաֆելնիկովը նշել է. «Առայժմ ձեռք չեմ բերել լավագույն մարզավիճակ, սակայն կպայքարեմ մինչեւ վերջ հաղթելու ուիմբլդոնյան մրցաշարում: Ի տարբերություն շատ մասնագետների գուշակությունների, կարծում եմ, հաղթելու քիչ հնարավորություն ունեմ, բայց մտադիր չեմ այն բաց թողնել: Առայժմ բոլոր մտքերս ուղղված են քառորդ եզրափակիչ դուրս գալու հանդիպմանը»: Սակայն ռուս թենիսիստի հույսերը չարդարացան: Նա պարտվեց 19-ամյա Կիֆերին (2-6, 5-7, 6-2, 1-6): Ուիմբլդոնի եռակի չեմպիոն Բորիս Բեքերը բացահայտ առավելությամբ հաղթեց չիլիացի Մարսելո Ռիոսին (6-3, 6-3, 6-2):

Կանանց մրցաշարում իսպանուհի Արանտսա Սանչեսը երկու սեթերում հաղթեց ֆրանսուհի Մերի Պիրսին: Ռուսաստանցի Աննա Կուռնիկովան ուժեղ գտնվեց չեխ մարզուհի Հելենա Սուկովայից (2-6, 6-2, 6-3): Քառորդ եզրափակիչում Կուռնիկովան 7-6, 6-4 հաշվով հաղթեց խորվաթ թենիսիստուհի Իվա Մայոլիին, որը վերջերս շահեց Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը: Մայոլին ոչ առանց դժվարության հաղթեց ռումինուհի Իրինա Սպիռլեային (6-7, 6-1, 9-7):

ՊԱՀԱՐԱՆՆԵՐ, ԲԱԶԿԱԹՈՌՆԵՐ, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ, ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑՆԵՐ, ՍԱՌՆԱՐԱՆՆԵՐ, ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, ՋԱՀԵՐ, ԱՆԿՈՂՆԱՅԻՆ ՍՊԻՏԱԿԵՂԵՆ ԵՎ ԱՅԼՆ

«Էրեբունի» հյուրանոցի օգտագործված կահույքի եւ այլ գույքի աճուրդային վաճառք

ԱՄԵՆ ՇԱԲԱԹ ՕՐ, Ժ. 11.00 ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՐԿՈՒՄ

Մեկնարկային գներն ավելի քան մատչելի՝ 80 դրամից (բարձի երես) մինչեւ 12000 դրամ (հունգարական պահարաններ եւ Ռիգայի արտադրության մահճակալներ):

Մասնակցել կարող են բոլոր ցանկացողները:
Աճուրդները անցկացնում է «Ադամանդ» բորսան:

Բորսայի հեռախոսահամարները՝ 56-31-15, 56-30-51

ԿՈՐԵԼ Է

Կոլի ցեղի շուն, գտնողին կտրվի դրամական պարգեւ:
Հեռ՝ 25-11-97

Աշխատանք կամ լրացուցիչ դրամ, զանգահարել 220490 հեռախոսահամարով ժ. 9-12-ը:

«ԴԵԼՏԱ-Ա»

ընկերությունը մատչելի գներով իրականացնում է շուրջօրյա ծառայություններ «Մերսեդես» մակնիշի տաքսի ավտոմեքենաներով:

Դիմել «Անի» հյուրանոց, 305 սենյակ կամ զանգահարել 594 305, 594 577:

ԱՐԱԳ ԵՎ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԲԱՇԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

☎ 584061
ժ. 9-12-ը եւ 20-22-ը

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, հարմար է նաեւ օֆիսի համար, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռ.՝ 523056, 581841

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեխի խանութի մոտ):
Հեռախոս՝ 22-42-68

«ԱՅԱՔՍ» ՍՊ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ

ՖՐԱՆՍԻԱ

ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ՆԻՑԱ-ՓԱՐԻԶ-ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԹՈՒՂՈՎ

ՓԱՐԻԶ	4 օր, «ELYSEES» ★★★ հարմարավետ հյուրանոց քաղաքի կենտրոնում
ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱՆԵՐ	Փարիզի տեսարժան վայրերում, այցելություն Վերսալ
ՆԻՑԱ	10 օր ծովափնյա հանգիստ «DE FLORENCE» ★★★ հարմարավետ հյուրանոց
ՍՆՈՒՆԴԸ	օրը 2 անգամ (նախաճաշ եւ ընթրիք)

ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ ՄԻՆՉԵՎ ՀՈՒԼԻՍԻ 12-Ը

«ԱՅԱՔՍ» ՍՊ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ Է ՀԱՃԵԼԻ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43/ա ՀԵՌ. 538845

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ՀԵՏ ՀԱՄԱՏԵՂ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՆՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ **ՄԵԿ** տոմս գնելով **ԴՈՒՔ** կտեղափոխվեք **ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ** ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ **ՑԱՆԿԱՑԱԾ** ԿԵՏ

ՖՐԱՆԿՖՈՒՐՏՈՒՄ

ԻՆՔՆԱԹԻՌԻՑ ԻՋՆԵԼՈՒՑ ԱՆՄԻՋԱՊԵՍ ՀԵՏՈ ՀԱՐՄԱՐԱՎԵՏ ԳՆԱՑՔՈՎ ԴՈՒՔ ԿՇԱՐՈՒՆԱԿԵՔ ԳՐԱՎԻՉ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»-Ի ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՈՒՄ
Մոսկովյան 18 հեռ. 583969

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՈՒՆԻՍԻ 20-ԻՑ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԱՎԻԱՏՈՄՍԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ - ՍՈՖԻԱ - ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ

ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ

Ընդամենը 17ժամ մեկնելուց հետո
Դուք կժամանեք ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ
Սոֆիայից Դուք կշարունակեք ճանապարհորդությունը
հարմարավետ "BOEING 767" ինքնաթիռով

Տոմսի արժեքը. մեկ ուղղությամբ՝ 490 ԱՄՆ դոլար
երկու ուղղությամբ՝ 690 ԱՄՆ դոլար

Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»-Ի ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՈՒՄ
Մոսկովյան 18 հեռ. 583969

5 հուլիս, 1997 թ., ֆիլհարմոնիկ փոքր համերգասրահ «ԻԶԱԲԵԼ» 60-րդ համերգ

Հայֆիլհարմոնիան եւ շնորհալի երեխաների «Իզաբել» բարեգործական կենտրոնը ներկայացնում են նոր համերգաշար

«ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐԻ ՓՈԽԿԱՆՉ ԱՐՎԵՍՏԻ ԽԱՉՄԵՐՈՒԿՆԵՐՈՒՄ»

խորագրով:
Համերգին մասնակցում են «ԻԶԱԲԵԼ»-ի կենտրոնի կրթաթոշակառուները:
Համերգը վարում եւ մասնակիցներին ներկայացնում են հանրապետության անվանի արվեստագետները:
Համերգի սկիզբը ժամը 19.00-ին

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
հատուկ դասընթացների բաժին

Սեմինար դատավորների համար

USAID կազմակերպության կողմից ֆինանսավորվող ծրագրի շրջանակներում Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում դատավորների համար կազմակերպվելու է քաղաքացիական իրավունքի խնդիրների վերաբերյալ սեմինար: Այդ սեմինարի ընթացքում կքննարկվեն

- ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի նախագիծը, սնանկության, գրավի, անշարժ գույքի վերաբերյալ ՀՀ գործող օրենսդրությունը
- Տնտեսական վեճերի լուծման ընթացակարգը եւ դրա առանձնահատկությունները
- Դատական էթիկայի, դատարաններում աշխատանքի կազմակերպման հարցերը եւ մի շարք այլ խնդիրներ

■ Սեմինարի ժամանակ ելույթ կունենան ԱՄՆ-ից հրավիրված մասնագետներ, հայ իրավաբան գիտնականներ եւ պրակտիկ աշխատողներ:

■ Սեմինարի օրերն են՝ հուլիսի 10-ին ժամը 14:00-18:00, հուլիսի 11-ին եւ 12-ին ժամը 9:30-17:00, հուլիսի 17-ին ժամը 14:00-18:00, հուլիսի 18-ին եւ 19-ին ժամը 9:30-17:00:

■ Սեմինարը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) փոքր դահլիճում:

■ Սեմինարը կընթանա անգլերեն եւ հայերեն լեզուներով՝ համաժամանակյա թարգմանությամբ:

■ Հրավիրվում են ՀՀ դատավորները եւ դատավորների պաշտոնական թեկնածության ցուցակի մեջ ընդգրկված անձինք:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 611. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 2.07.1997. Գինը՝ 100 դրամ